

เปิดเล่ม

วารสาร โปธิยาลัย

ฉบับที่ ๑๑ เดือนเมษายน พ.ศ. ๒๕๕๙

ในเดือนนี้มีวาระพิเศษคือ เทศกาลสงกรานต์ ซึ่งคนไทยถือว่าเป็นปีใหม่ของไทย และเป็นวันหยุดยาว ซึ่งรวมเอาวันผู้สูงอายุ และวันครอบครัว ไว้ด้วยกัน

ในฉบับนี้ จึงมีบทความสั้นๆ รวบรวมภาพความเป็นไปที่เกิดขึ้นในช่วงสงกรานต์ ภาพที่เด่นชัดที่สุด ก็คือ ภาพอุบัติเหตุที่มีตั้งแต่เบาไปจนถึงหนัก มีการบาดเจ็บล้มตายสูงที่สุดในรอบปี ในแต่ละปีตายมากกว่าสามร้อยศพ บาดเจ็บนับพัน และจำนวนอุบัติเหตุที่เกิดขึ้นหลายพันเหตุการณ์ แม้จะออกมาตราการมาป้องกันอย่างไร ก็ไม่ได้ทำให้ความสูญเสียนี้ลดน้อยลงแต่อย่างใด ในแต่ละปีที่ผ่านมา ต้องมาคอยลุ้นกันว่า ปีนี้ ปีนั้น จะเกิดอุบัติเหตุและความสูญเสียขึ้นเท่าใด

การหลีกเลี่ยงอุบัติเหตุหนักขนาดนี้ ภาครัฐแต่เพียงฝ่ายเดียว ไม่สามารถป้องกันได้ ประชาชนต้องมีส่วนร่วม ด้วยการประพฤติหลักธรรมที่ชื่อว่า **อัปมาทธรรม** หรือ **ความไม่ประมาท**

ความไม่ประมาท ก็คือ มีสติอยู่เสมอ ศึกษาเหตุแห่งอุบัติเหตุ และกำจัดเหตุเหล่านั้นให้หมดไป อย่างเช่น เมาไม่ขับ ง่วงไม่ขับ ดูแลตรวจตราพาหนะที่จะใช้เดินทาง ฯลฯ หากประชาชนร่วมใจร่วมมือกับภาครัฐ อุบัติเหตุร้ายแรงต่างๆ น่าจะลดลงได้

เนื่องจากฉบับนี้อยู่ในช่วงหยุดยาว โปธิยาลัย จึงนำเสนอเรื่องราวของวัดที่น่าสนใจถึง ๒ ประเทศ คือ ในประเทศไทย และในประเทศพม่า ซึ่งเป็นแผ่นดินพุทธศาสนาด้วยเช่นกัน วัดไทยที่อยากชวนเที่ยวคือ **วัดพระธาตุผาซ่อนแก้ว** จังหวัด

เพชรบูรณ์ วัดพระธาตุผาซ่อนแก้ว ตั้งอยู่บนภูมិประเทศแสนสวยของเขาคือ มีทัศนียภาพที่คล้ายกับบริเวณเทือกเขาในประเทศสวิตเซอร์แลนด์ จนกระทั่งได้รับการเรียกขานว่า **สวิตเซอร์แลนด์เมืองไทย** ที่ตั้งของวัดอยู่บนหน้าผา มองเห็นวิวทิวทัศน์อันวิจิตรด้วยพรรณไม้เขียวขจี ผู้ออกแบบสถาปัตยกรรม คือ พระครูใบฎีกาอำนาจ โอภาโส (อำนาจ กลั่นประชา) อดีตของท่านคือศิลปินจิตรกรผู้มีชื่อเสียงในระดับโลก เมื่ออุปสมบทแล้ว ท่านได้ใช้ความสามารถทางศิลปะมาออกแบบวัดที่แต่เดิมเป็นวัดธรรมดา ให้กลายเป็นศาสนสถานที่มีความงามทางศิลปะ เห็นแล้วตื่นตาตื่นใจยิ่งนัก สมควรที่สาธุชนพุทธบริษัทจะไปเยี่ยมชมสักครั้งหนึ่ง

สำหรับผู้ที่ชอบไปวัด เราได้นำเสนอเรื่องวัดในพุกาม และมัณฑลเลย์ ประเทศเมียนมาร์ เป็นแนวทางเพื่อท่านผู้อ่านไปไหว้พระในประเทศเมียนมาร์ ก็จะได้มีความรู้ไว้ก่อนจะไปชมของจริงศาสนสถานในประเทศเมียนมาร์นั้น มีความยิ่งใหญ่อลังการมาก หากได้ไปชมแล้ว ย่อมเป็นการเจริญศรัทธาได้เป็นอย่างดี

ฉบับนี้ โปธิยาลัย มีการปรับปรุงเนื้อหา นิดหน่อย โดยคอลัมน์เรื่องเล่าสำหรับเยาวชนที่หายไปหลายฉบับเพราะเรื่องเต็ม และไปเบียดเนื้อที่ของคอลัมน์เรื่องเล่าสำหรับเยาวชนไป แต่เรายังคงคอลัมน์นี้ไว้ เพราะเห็นความจำเป็นว่า จะต้องให้มี และควรมีภาพประกอบสวยๆ เพื่อเสริมให้เรื่องมีความชัดเจน ชวนอ่าน และสวยงาม โดยเราได้คัดเลือก **นิทานธรรมบท ชุด ทางแห่งความดี** ของอาจารย์วศิน อินทสระ นักวิชาการ

ประธานที่ปรึกษา

พระครูธรรมธรสุนันต์ นนทิโก
อัครมหาบัณฑิต

บรรณาธิการอำนวยการ

พระมหาประนอม ธมมาลงกาโร

บรรณาธิการบทความ

พนิดา อังจันทร์เพ็ญ
panitaang@gmail.com

บรรณาธิการฝ่ายศิลป์

พัสริน ไชยโคตร
เอมมิกา แก้วสรดี
วันเพ็ญ พรหมเมือง

กองบรรณาธิการ

คณะสงฆ์วัดจากแดง
สำนักงาน : วัดจากแดง
๑๖ หมู่ ๖ ถ.เพชรหึงษ์
ช.เพชรหึงษ์ ๑๐
ต.ทรงคนอง อ.พระประแดง
จ.สมุทรปราการ ๑๐๑๓๐
โทรศัพท์. ๐๒-๔๖๔-๑๑๒๒

ภาพปก

วันสงกรานต์

เครดิตภาพ

มนตรี ศิริธรรมปิติ
จาคิโน ภิกขุ

ออกแบบปก

เอนก เอื้อการุณวงศ์

อุปถัมภ์อุปกรณ์

คอมพิวเตอร์โดย
คุณพัชรพิมล ยังประภากร
ประธานกรรมการสินค้า
แบรนด์ 'สุวิมล'

ดำเนินการจัดพิมพ์โดย

สาละพิมพ์การ
๙/๖๐๙ ต.กระทุ่มล้ม
อ.สามพราน จ.นครปฐม
โทร. ๐๒-๔๒๙๒๔๕๒,
๐๙๘-๘๗๖๖๑๙๖

สารบัญ

และนักเขียนธรรมนิยายที่มีชื่อเสียงที่สุดคนหนึ่งของประเทศ เป็นต้นเรื่อง และมีทันตแพทย์หญิงท่านหนึ่ง ในนามปากกา **มนโรธปุรณี** เป็นผู้เล่าเรื่อง โดยปรับให้เข้าใจเพื่อให้เด็กอ่าน โดยมีลูกสาวคนเก่ง คือ **น้องขวัญ** เป็นผู้วาดภาพประกอบ น้องขวัญนับเป็นผู้ที่มีความพิเศษอย่างหนึ่ง เธอยังเป็นเยาวชน แต่ฝีมือแก่กล้า รวากับเป็นจิตรกรเอก ขอเชิญท่านผู้อ่านพิสูจน์คำพูดนี้ จากการอ่านคอลัมน์เรื่องเล่าสำหรับผู้เยาวชนด้วยตัวเอง คอลัมน์นี้เป็นความพยายามของวารสารโพธิยาลัย ที่จะเข้าถึงเยาวชนผู้เป็นอนาคตของมวลมนุษยชาติ ให้เขาได้มีโอกาสพบเจอเรื่องที่เหมาะสมกับเขา ที่จะช่วยให้เขาเกิดสัมมาทิฐิ รู้จักแยกแยะความดี ความไม่ดี ได้แ่งคิด คดีเตือนใจ ที่มาจากวรรณคดีพระพุทธศาสนา

ฉบับหน้า เป็นฉบับวิสาขบูชา เราได้เตรียมเรื่องดีๆ ไว้แล้ว ขอให้ท่านติดตามเราอย่างใกล้ชิด ย่อมจะได้เห็นแต่สิ่งดีๆ ที่คัดสรรแล้ว เพื่อผู้อ่านของเรา

คณะผู้จัดทำ

๑. ปุจฉา-วิสัชนา : ปัญหาเรื่อง ทาน (ตอน ๖) ๓
(พระอาจารย์มหาประนอม ธมมาลงกาโร)
๒. มุมมอง : ๑๒
สงกรานต์ : ภาพที่เห็นและเป็นอยู่
(พุทธสาวิกา)
๓. ในกระแสข่าว : นักโบราณคดีอิตาลี ๑๖
ค้นพบประติมากรรม “สิทธัตถะ”
อายุกว่า ๑,๗๐๐ ปี
๔. สืบค้นหาพระพุทธรูป ๕ รอย (ตอน ๒) ๑๘
(วิเทศทัย)
๕. ขวนเที่ยววัดพุทธเถรวาทในไทย : ๒๔
“วัดพระธาตุผาซ่อนแก้ว” เปิดอีกครั้ง !
หลังต้องปิดชั่วคราวเพราะพิษภัยแล้ง
๖. ขวนเที่ยววัดพุทธเถรวาทในเมียนมาร์ : ๒๗
มณฑลเลย - พุกาม
(กองบรรณาธิการ)
๗. Who is Who ในพระพุทธรูปศาสนาเถรวาท : ๓๑
หลวงปู่ทวด ผู้สร้างมหาคุณูปการแก่ชาติ
และพระศาสนา (ตอน ๒)
(ปาว-เตโช)
๘. กวีเมฆา สัปดาห์หนังสือ ๓๘
(ปัญญา)
๙. ทักษะ : สุขใจเมื่อใกล้สมณะ ของโรหิณี ๓๙
(ธีรปัญญา)
๑๐. แนะนำหนังสือ : ๔๔
'without and within' by Ajahn Jayasaro
(ธีรปัญญา)
๑๑. เรื่องเล่าสำหรับเยาวชน : ๔๖
อัมมิกอบาสก : ผู้ได้ทำบุญไวย่อมบันเทิง
ในโลกทั้งสอง
(มนโรธปุรณี)

บูชา-วิสัยนา :

ปัญหาเรื่อง ทาน (ตอน ๖)

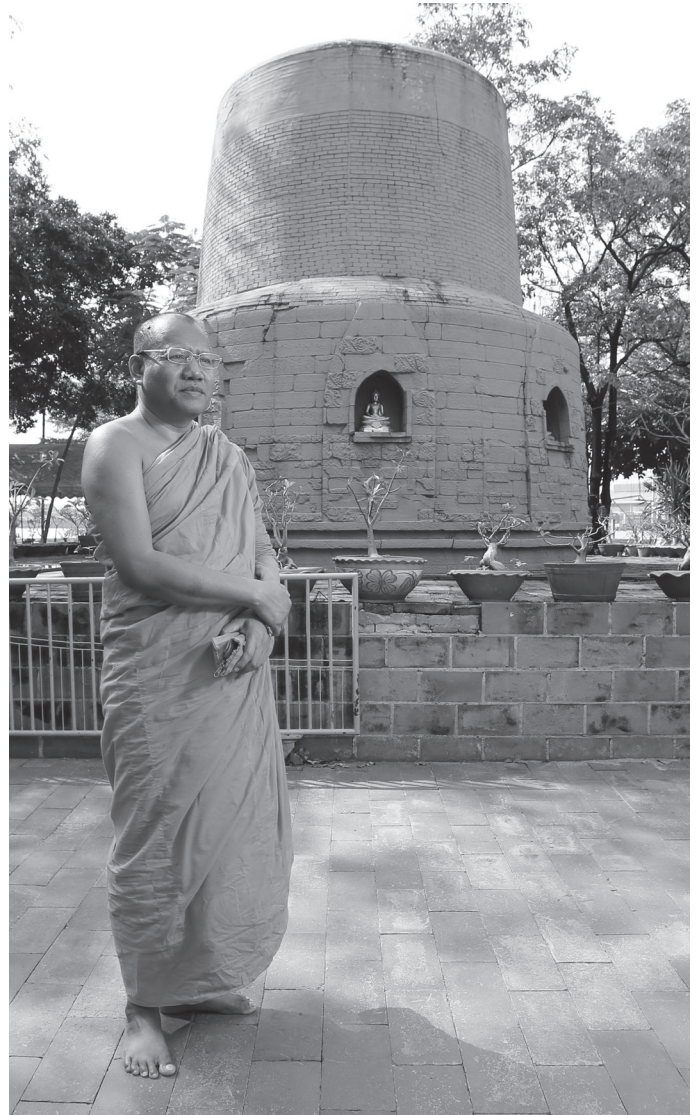
พระอาจารย์มหาประนอม ฐมมาลงกาโร

สังฆทานคืออะไร ต้องถวายอย่างไร

บูชา หลายคน สงสัยว่า สังฆทาน คืออะไร ต้องถวายพระกี่รูป ต้องครบองค์สงฆ์หรือไม่ และสังฆทานนี้ต้องเป็นถึงสี่เหลี่ยมๆ ไข่มุขไหมครับ?

วิสัยนา ปัจจัย ๔ ได้แก่ จีวร อาหาร บิณฑบาต ที่อยู่อาศัย และยารักษาโรค หรือทานวัตถุ ๑๐ อย่าง ได้แก่ ข้าว น้ำ ผ้า ยาน ดอกไม้ ของหอม (ธูปเทียน) เครื่องลูบไล้ (เช่น สบู่) ที่นอน ที่อยู่อาศัย และประทีป ที่บุคคลนำไปถวายเพื่อประโยชน์แก่สงฆ์ จะเป็นสมมติสงฆ์หรืออริยสงฆ์ก็ตาม ผู้ถวายไม่ตั้งใจสงสัย และตั้งใจว่า ภิกษุผู้รับทานรูปนั้นเป็นตัวแทนของสงฆ์ การถวายปัจจัย ๔ หรือทานวัตถุ ๑๐ อย่าง แก่สงฆ์โดยไม่เจาะจงเฉพาะบุคคลคนใดบุคคลหนึ่งเช่นนี้แหละ เรียกว่า สังฆทาน แปลว่า ทานเพื่อสงฆ์ หรือทานเพื่อประโยชน์แก่สงฆ์

แต่บางที เราต้องการถวายทาน ก็นึกถึงว่าจะถวายสงฆ์คือถวายสังฆทาน แต่เวลาที่เราไปถวาย กลับกลายเป็นการส่วนตัว ส่วนบุคคล ซึ่งเป็นปาฏิปุคคลิกทาน ฉะนั้น แม้เราจะมีวัตถุทานเพียงชิ้นเดียว ถ้าเราถวายเป็น คือ เราน้อมวัตถุทานนั้นไปเพื่อสงฆ์ทั้งวัด ถึงผู้รับมาเพียงรูปเดียว แต่ว่าท่านเป็นตัวแทนของสงฆ์ ทานที่เราถวายอย่างนี้ก็เป็นสังฆทาน แต่ถ้าเราถวายไม่เป็น คือ เราน้อมวัตถุทานนั้นไปเพื่อพระภิกษุเพียงรูปเดียว ทานที่เราถวายอย่างนี้ก็เป็นปาฏิปุคคลิกทาน ทานเฉพาะองค์ ไม่ถือว่าเป็นสังฆทาน

บางคนเข้าใจว่า การถวายสังฆทานต้องมีพระภิกษุมารับทาน ๔ รูป ขึ้นไป จึงจะเป็นสังฆทาน เพราะเข้าใจว่าพระ ๔ รูป จึงเป็นสงฆ์ ฉะนั้น จึงเตรียมวัตถุทานไป ๔ ชุด หรือบางคนก็นิมนต์พระภิกษุ ๔ รูป แต่วัตถุทานชุดเดียว ตามกำลังความสามารถของตน เมื่อไปถึงวัดแล้วนิมนต์พระมารับ แต่ได้สามเณรมารับทานนั้นแทน แต่เขาก็ตั้งใจน้อมถวายแก่สงฆ์ทั้งวัดนั่นเอง อย่างนี้ก็เป็นสังฆทานเช่นกัน

หลายคนก็สงสัย เอ๊ะ...สามเณรจะรับสังฆทานได้ไหม แท้จริงแล้ว ถ้าชาวพุทธได้ศึกษา ก็จะเข้าใจว่า คำว่า **สังฆทาน** ขึ้นอยู่ที่จิตของผู้ถวายว่า น้อมวัตถุทานไปเพื่อสงฆ์ทั้งวัดหรือสงฆ์ทั้งประเทศ หรือสงฆ์จตุรทิศ ผู้ถวายน้อมไปอย่างไร ถึงปากบอกว่าถวายสังฆทาน แต่ว่าขอถวายพระรูปนี้เท่านั้น รูปอื่นไม่ได้ เพราะถ้าใจของผู้ถวายน้อมไปเพื่อพระภิกษุรูปเดียว ก็เป็นปาฏิปุคคสิกขาทานเฉพาะบุคคล แต่ถ้าใจของผู้ถวายน้อมไปที่พระสงฆ์ ก็แจ้งให้ท่านทราบว่าเป็นสงฆ์จะเป็นสมมติสงฆ์หรืออริยสงฆ์ก็แล้วแต่ แต่ขอใช้คำว่า **สังฆะหรือสงฆ์**

และเวลารับสังฆทาน พระภิกษุไม่จำเป็นต้องมารับ ๔ รูป มารับเพียงรูปเดียวก็ได้ แม้แต่สามเณรจะมารับแทนก็ได้เหมือนกัน ฉะนั้น เมื่อเราต้องการถวายสังฆทาน เข้าไปในวัดแล้วก็นิมนต์ท่านมารับทาน หากพระภิกษุหรือสามเณรรูปเดียวก็ตาม ๒ รูปก็ตาม มารับแทนสงฆ์ เราก็น้อมใจถวายแก่สงฆ์ทั้งวัดอย่างนี้ก็ชื่อว่า **สังฆทาน** และเมื่อพระภิกษุหรือสามเณรนั้นรับทานแล้ว ท่านก็นำไปเก็บรวมกัน และใช้ร่วมกันกับพระสงฆ์

ในการถวายสังฆทานนี้ ไม่จำเป็นต้องนิมนต์ ๔ รูป หรือครบองค์สงฆ์ และไม่จำเป็นต้องมีวัตถุทานถึง ๔ ชุด เพราะคำว่า **สงฆ์** ในคำว่า **สังฆทาน** นี้ หมายถึงอริยสงฆ์ มีพระโสดาบันเป็นต้น ส่วนสงฆ์ ๔ รูป ที่เรียกว่า **องค์สงฆ์** เป็นสมมติสงฆ์ใช้ในการทำสังฆกรรม เช่น ลงปาติโมกข์และสังฆกรรมอื่นๆ

ฉะนั้น ในเรื่องสังฆทานนี้ จึงต้องทำความเข้าใจให้ถูกต้องว่า ปุพพเจตนาเรามีใหม่ มุญจนเจตนาเรามีใหม่ อปรเจตนาเราพร้อมใหม่ ถ้าถวายในพระสงฆ์ แล้วคำว่าสงฆ์ ในปัจจุบันเราอาจจะบอกว่ามีสมมติสงฆ์ มีอริยสงฆ์ หรือปรมัตถสงฆ์ ๒ อย่าง

ในสมัยพุทธกาล คำว่า **สงฆ์** ปรากฏในบทสวดสังฆคุณว่า **สุปฏิปันโน ภควโต สาวกสโฆ** พระสงฆ์สาวกของพระผู้มีพระภาคเจ้า เป็นผู้ปฏิบัติดี (ตามพระพุทธพจน์) เป็นต้น ซึ่งมีคำว่า **ยทิท จตตาริ ปุริสยุคานิ อฏฺฐ ปุริสปุคฺคลา** ท่านเหล่านั้น คือ บุรุษ ๔ คู่ กล่าวคือ พระอริยบุคคล ๘ จำพวก ซึ่งคำว่า **สงฆ์** ในบทสวดนี้ หมายถึงอริยสงฆ์ ได้แก่ พระโสดาบัน พระสกทาคามี พระอนาคามี และพระอรหันต์

อีกอย่างหนึ่ง เวลาถวายสังฆทานหลายคน ก็นึกถึงถึงใบเหลืองๆ ที่บรรจุของต่างๆ จนเต็มถัง แล้วคิดว่าเป็นสังฆทาน แต่ความจริง แม้เรามีวัตถุทาน จะเป็นสมุดเล่มหนึ่ง ปากกาด้ามหนึ่ง จีวรผืนหนึ่ง หรือของอื่นๆ ที่สมควรแก่สมณะบริโภคใช้สอยได้ แม้อย่างใดอย่างหนึ่งแค่ชิ้นเดียว ถ้าเราถวายวัตถุทานนั้นเป็นของสงฆ์ ถ้ามว่า ถวายได้ใหม่ ตอบว่า ได้ และไม่จำเป็นต้องเป็นถึง เพราะเมื่อ

ท่านรับมาแล้วก็เก็บไปรวมกันก่อน พอได้จำนวนครบ ท่านก็แบ่งให้พระสงฆ์ใช้ หรือบางวัดก็อาจจะวางกุฎระเบียบกติกาไว้ว่า ถ้าพระภิกษุรูปไหนไม่มีของใช้ ก็มาเอาไปใช้ได้เลย ไม่ต้องรอให้ครบ

ฉะนั้น ในเวลาที่เราจะถวายสังฆทาน ถ้าเราไม่เข้าใจ ก็ไปถามพระสงฆ์ดูก่อนว่า โยมจะถวายสังฆทานจะทำอย่างไร จะต้องนิมนต์พระกี่รูป หรือจะต้องเป็นถึง หรือจะต้องถวายที่ไหน เมื่อไร อย่างไร ถามให้เข้าใจ

ถามว่า ถ้าเรานำวัตถุทานไปใส่บาตรตอนเช้า จะเป็นสังฆทานไหม บางคนก็คิดอย่างนี้ว่า ถวายให้ท่านฉันรูปเดียวก็ไม่น่าจะเป็นสังฆทาน

ในเรื่องนี้ ถ้าเราเข้าใจ แม้เราใส่บาตรแก่พระภิกษุเพียงรูปเดียวก็ถือว่าเป็นสังฆทาน เพราะเราน้อมไปที่สงฆ์คือพระอริยสงฆ์ แม้จะเป็นรูปเดียวก็เรียกว่า สงฆ์ เพราะได้ในบทสวดสังฆคุณว่า **สุปฏิปันโน ภควโต สาวกสิโห** เป็นต้น นั่นเอง

ถามว่า ถ้าจิตใจเราน้อมไปที่พระอริยสงฆ์ แต่ภิกษุผู้มารับเป็นปุถุชนสงฆ์ จะถือว่าปุถุชนสงฆ์นั้นมารับของพระอริยสงฆ์ไปใช้ไปฉันหรือไม่ ตอบว่า ไม่เป็นเช่นนั้น เพราะพระปุถุชนสงฆ์ที่บวชเข้ามาในพระศาสนาทุกรูปได้กล่าวคำปฏิญาณว่า **สพฺพทุกฺขนิสฺสรณนิพฺพานสจฺฉิภรณตถาย** อิมิ กาสาวํ คเหตฺวา **ปพฺพาเขต มํ ภาณเต** ข้าแต่ท่านผู้เจริญ ขอให้ท่านพระอุปัชฌาย์จงอนุเคราะห์รับฝากาสาวะนี้บวชให้กระผมด้วยเถิด เพื่อกระทำให้แจ้งซึ่งพระนิพพานอันเป็นเครื่องหลุดพ้นจากทุกข์ทั้งปวง

เมื่อกล่าวคำปฏิญาณนี้ไปแล้ว ถือว่า เป็นว่าที่พระอริยสงฆ์ แม้ชาตินี้ไม่บรรลุมรรคผลนิพพานก็ตาม แต่ชาติต่อไป ก็บรรลุพระนิพพาน เวลามาถวายสังฆทาน จิตใจเราน้อมไปที่พระอริยสงฆ์ แต่พระสมมติสงฆ์มารับ ก็ไม่ถือว่าเป็นอันขโมยหรือใช้ของพระอริยสงฆ์ เพราะท่านได้กล่าวคำเหล่านี้ ท่านจึงมีส่วนหรือมีสิทธิ์ในการที่จะรับทานของญาติโยมได้ ฉะนั้น ศรัทธาญาติโยม เวลาจะทำบุญให้ทาน พึงปฏิบัติ ดังนี้

ประการที่ ๑ ต้องสร้างปัญญาในการให้สร้างอย่างไร ก็คือ ทำจิตใจของเราให้พร้อมด้วยพุพพเจตนา มุญจนเจตนา และอปรเจตนาเจตนาทั้ง ๓ ต้องให้พร้อม

ประการที่ ๒ วัตถุทานของเราต้องบริสุทธิ์ ก่อนที่เราจะถวายทาน ของนี้เราได้มาด้วยหยาดเหงื่อแรงกายของเรา หรือถ้าไปปล้นไปจี้เขามา วัตถุทานก็ไม่บริสุทธิ์

ตัวอย่างเช่น ในประเทศพม่า ที่เมืองพุกาม จะมีเจดีย์อยู่องค์หนึ่ง ในเจดีย์นั้นเขาเขียนเป็นศิลาจารึกเอาไว้เลยว่า คนสร้างเจดีย์นี้

เงินทองไม่ได้หามาด้วยหยาดเหงื่อแรงกาย แต่ไปขโมยเขามาแล้วก็เอามาสร้างเจดีย์ ถ้ามว่า การไปขโมยเขามาไปปล้นเขามาสร้างเจดีย์ จะได้บุญไหม ตอบว่า ในตอนที่ไปขโมย ไปปล้น ก็ได้บาป แต่ในตอนสร้างเจดีย์ ก็ได้บุญ เพราะบุญก็ส่วนหนึ่ง บาปก็ส่วนหนึ่ง ได้ทั้งบุญได้ทั้งบาป ฉะนั้น ทุกครั้งที่เราจะทำบุญ ข้อสำคัญคือ สิ่งของนั้นเราได้มาด้วยความบริสุทธิ์ เวลาเราได้บุญ ก็ได้บุญอย่างบริสุทธิ์

ประการที่ ๓ ต้องเชื่อในกรรมและผลของกรรม เพราะบางคนทำบุญให้ทาน ก็ทำตามประเพณี บางคนก็ทำบุญให้ทานตามหมอดูสั่ง ไปดูหมอดู หมอดูบอกว่า ต้องให้ทาน ต้องรักษาศีล ก็ไปทำตามหมอดู ถึงทำในลักษณะนี้ บุญก็ได้ แต่เป็นบุญญาณวิปยุตต์ เป็นบุญที่ไม่ประกอบด้วยปัญญา

จริงๆ แล้ว ถ้าเราเป็นชาวพุทธ เวลาจะทำบุญ ไม่ต้องรอให้หมอดูสั่ง ไม่ต้องรอให้ถึงประเพณี เช่น ในช่วงวันมาฆบูชา เป็นประเพณีของชาวพุทธที่จะต้องไปเวียนเทียน ต้องไปตักบาตร ถ้ามว่า ถ้าไม่ถึงวันประเพณีไม่ถึงวันมาฆบูชา พระภิกษุสงฆ์จะใช้สอยปัจจัย ๔ จากที่ไหน ถ้าเราไม่มีศรัทธา ไม่มี ความเชื่อในกรรมและผลของกรรม ฉะนั้น เวลาทำบุญทุกครั้ง เราก็ต้องเชื่อในกรรมและผลของกรรม

ประการที่ ๔ ถึงพร้อมด้วยศรัทธาแล้ว เลือkBบุคคลผู้รับทาน คือแสวงหาว่าทำบุญตรงไหน แล้วได้อานิสงส์มาก หรือทำบุญแล้วได้ผลานิสงส์ที่เป็นบารมี

บางคน ทำบุญเสร็จก็ปรารถนา สาธุ ขอให้อาราย ขอให้ได้มนุษย์สมบัติ สวรรค์สมบัติ

แต่ไม่ได้ปรารถนาพระนิพพานว่า **นิพพานสปปจโย โทตุ** ก็คือ ไม่ได้หวังความหลุดพ้นจากวัฏสงสาร บุญที่เขาทำจึงเป็นวิภูคคามินี-กุศล ส่งผลให้เวียนว่ายตายเกิด และบุญนั้นเป็นบุญมหากุศลเท่านั้น แต่ไม่เป็นบารมีที่จะทำให้เราเข้าถึงมรรคผลนิพพาน เพราะคำว่า **บารมี** เป็นบุญที่จะต้องสะสมไปจนถึงพระนิพพาน

ส่วนบางคนทำบุญแล้วปรารถนาว่า ขอผลบุญนี้จึงเป็นปัจจัยแก่พระนิพพานด้วยเทอญ หรือขอผลบุญนี้จึงเป็นปัจจัยแก่วิภูคคะ คือความหลุดพ้นจากวัฏสงสารด้วยเถิด บุญที่เขาทำด้วยความปรารถนาอย่างนี้ พร้อมทั้งเชื่อในกรรมและผลของกรรม เชื่อว่าเป็นบารมี

ฉะนั้น สาธุชนทั้งหลายเมื่อมีโอกาศก็ควรสดับรับฟังธรรมะ เพื่อให้เข้าใจถูกต้องว่า การทำบุญให้ทานจะต้องทำอย่างไร การทำบุญที่ประกอบด้วยปัญญา กับทำบุญที่ไม่ประกอบด้วยปัญญาแตกต่างกันอย่างไร เพราะถ้าเราเข้าใจแล้วก็จะทำบุญได้ถูกต้อง

หลายคนเวลาจะทำบุญก็นึกถึงว่า ต้องควักกระเป๋า แต่จริงๆ แล้ว การฟังธรรมก็เป็นบุญชนิดหนึ่ง เป็นธัมมัสสวนมัย บุญสำเร็จด้วยการฟังธรรมะ เมื่อฟังธรรมะมีความรู้แล้ว ก็เอาความรู้ธรรมะที่เราฟังแล้วนั้นแหละ ไปแนะนำ ไปบอกกล่าว ไปแสดงให้ผู้อื่นฟังต่อ อย่างนี้ก็ป็นธรรมทาน ก็เป็นบุญของเราเพิ่มขึ้นอีก และเมื่อเราฟังธรรมะแล้ว จะเข้าใจวิธีให้ทาน วิธีรักษาศีล วิธีเจริญภาวนา วิธีแบ่งส่วนบุญ เพราะบุญที่ได้จากการฟังธรรมะนี้ เราสามารถอุทิศส่วนบุญนี้ไปให้แก่บุรพชนที่วายชนม์ไปแล้วได้อีก คือเข้าใจวิธีการทำบุญมากมายที่อยู่ในกลุ่มบุญกิริยาวัตถุ ๑๐ ประการ มีการให้ทานเป็นต้นนั่นเอง

ในเรื่องการถวายสังฆทานนั้น บางครั้งเราไม่มีวัตถุสิ่งของเลย พຽນนี้จะไปวัด แต่มีขวดน้ำดื่มอยู่ขวดหนึ่ง ถ้ามว่า ถวายน้ำดื่มกับถวายอาหาร ถวายข้าว อย่างไหนได้ผลมากกว่ากัน หลากๆ คน ก็ถามง่าย ๆ แบบนี้ แต่จริงๆ แล้ว ถวายข้าวกับถวายน้ำก็ได้ผลคนละอย่างกัน ไม่ใช่มากกว่าหรือน้อยกว่ากัน

ถ้าเราถวายข้าว อานิสงส์เราก็ได้สิ่งนั้น หรือเราถวายน้ำดื่ม น้ำใช้ แก่บางวัดบางแห่ง ไม่มีน้ำจะใช้หรือน้ำไม่สมบูรณ์ในช่วงหน้าแล้ง คือเราไม่ถวายข้าว เพราะมีคนถวายเยอะแล้ว เราก็สนใจไปถวายน้ำแต่พระสงฆ์ หรือถวายน้ำแต่พระพุทธรูปก็ได้

บางที่บางแห่งมีการถวายน้ำพระพุทธรูปในช่วงเย็นๆ หลังจากสวดมนต์ทำวัตรเย็น ก็มีการถวายน้ำพระพุทธรูป หรือบางคนถวายทั้งข้าวถวายทั้งน้ำพระพุทธรูปในตอนเช้าพร้อมกัน ซึ่งการถวายน้ำอย่างเดียว มีอานิสงส์ถึง ๑๐ ประการ คือ มีความคล่องแคล่วว่องไว

มีชื่อเสียง มีความสะอาดบริสุทธิ์ ปราศจากความกระหาย มีบริวารมาก มีอายุยืน มีผิวพรรณผุดผ่อง มีพลังกำลัง มีปัญญามาก และมีความสุข

จะเห็นว่า เพียงแค่เราถวายน้ำแล้วตั้งใจอย่างถูกต้อง เราจะได้รับอานิสงส์มากมายถึงขนาดนี้ แต่ถ้าเราจะถวายอาหาร ถวายเกสร ถวายอะไรแต่ละอย่าง อานิสงส์ก็จะแตกต่างกันออกไป

ฉะนั้น เราก็ต้องศึกษาวิธีการทำบุญว่าทำอย่างไรได้อานิสงส์มาก แล้วทำบุญชนิดไหนได้อานิสงส์อย่างไร เรามีโอกาสก็สอบถามกับพระสงฆ์ หรือเวลาไปทำบุญแล้วก็นิมนต์ให้ท่านเทศน์เรื่องนั้น เช่น ถวายยาสีฟันแล้วได้อานิสงส์อะไร ถวายน้ำได้อานิสงส์อะไร ถวายน้ำปานะ ถวายกระต่ายชำระได้อานิสงส์อะไร เป็นต้น เวลาเราไปถวายแล้ว ก็นิมนต์ให้ท่านช่วยเทศน์อานิสงส์เรื่องนั้นๆ

ผู้ถวายไม่เจาะจงพระ แต่เจาะจงวัดที่พระสงฆ์ปฏิบัติปฏิบัติชอบตามพระธรรมวินัย จะเป็นสังฆทานหรือไม่

ปุจฉา ถ้าผู้ถวายไม่ได้เจาะจงพระสงฆ์ แต่เจาะจงถวายเฉพาะวัดใดวัดหนึ่งที่มีพระสงฆ์เคร่งครัดในพระธรรมวินัย มีวัตรปฏิบัติ

ที่ดั่งามนำเลื่อมใส ปฏิบัติดีปฏิบัติชอบ อย่าง
นี้จัดว่าเป็นสังฆทานหรือไม่ครับ?

วิเศษนา พระพุทธองค์ตรัสแสดงเอาไว้ว่า
วิเจยย ทานํ สุตตปฺปสตถํ ทานที่เลือกแล้ว
ถวาย พระสุตเจ้าทรงสรรเสริญ ก็คือ ก่อน
ที่จะให้ทาน ถ้ามีโอกาสเลือกได้ เราก็เลือก

อย่างเช่น ถ้ามีพระสัมมาสัมพุทธเจ้า มี
พระสงฆ์ที่บรรลุประอรหันต์ เราก็เลือกถวาย
ทานแก่พระสงฆ์อรหันต์ที่มีพระสัมมาสัมพุทธ-
เจ้าเป็นประธาน ถ้าไม่มีพระพุทเจ้าเป็น
ประธาน ก็ถวายแก่พระสงฆ์อรหันตสาวก
แต่ถ้าไม่มีพระสงฆ์อรหันตสาวก เราก็เลือก
ถวายแก่พระสงฆ์ที่บรรลุนาคามี ถ้าไม่มี
พระสงฆ์ที่บรรลุนาคามี เราก็เลือกถวาย
พระสงฆ์ที่บรรลุลูกทาคามี หรือพระสงฆ์ที่
บรรลุโสดาบัน หรือพระสงฆ์ที่มีคุณลดหลั่น
ลงมาตามลำดับ จนกระทั่งแม้พระสงฆ์ที่ศีล
ไม่บริสุทธิ์ แต่ยังมีความเป็นพระอยู่ เมื่อเรา
ถวายแก่ท่านเราก็ยังได้บุญ

ฉะนั้น การที่ผู้ถวายเลือกพระ เลือกวัด
ที่มีศีลบริสุทธิ์ หรือมีปริยัติ มีปฏิบัติสมบูรณ์
จึงถือว่าไม่ผิด ก็คือ ทำตามพระพุทธประสงค์
หมายความว่า เรามีโอกาสจะเลือก ไม่ใช่ว่า
พระสงฆ์จะบังคับว่า ทำบุญที่ไหนก็ได้ เป็น

พระสงฆ์ หรือจะทำตรงไหนก็ได้ เพราะ
องค์พระสัมมาสัมพุทธเจ้าก็ได้ตรัสชี้แจง
เอาไว้ว่า **ทานที่เราเลือกแล้วถวายนั้น มีผล
มีอานิสงส์มาก**

แม้บางที เราเลือกให้กับคนไม่ได้ ก็เลือก
ให้กับสัตว์เดรัจฉาน อย่างนี้ยังได้บุญได้กุศล
แต่ถ้ามีโอกาสเลือกระหว่าง คนคนหนึ่งที่ไม่
มีศีลเลยที่มาขอเรา กับสัตว์เดรัจฉานตัวหนึ่ง
ที่เราเห็นว่าน่ารัก น่าเอ็นดู ถามว่า ให้กับฝ่าย
ใดได้อานิสงส์มาก ก็ตอบว่า ให้กับมนุษย์ ถึง
มนุษย์จะเป็นคนเลวก็ตาม ก็ยังได้อานิสงส์
มากกว่าสัตว์เดรัจฉานที่ดีตัวหนึ่ง เอ้า! ทำไม
เป็นอย่างนั้น? เพราะถึงเขาจะไม่มีศีลเลย
แต่คุณธรรมความเป็นคนของเขายังมี เพราะ
ชาติก่อนเขาได้รักษาศีล ๕ เอาไว้ เขาจึงได้
เกิดเป็นคน

ฉะนั้น ระหว่างวัดที่มีพระสงฆ์รักษาศีลดี
กับวัดที่มีพระสงฆ์รักษาศีลไม่ดี ก็ให้เราพิจารณา
เลือกดูเหตุผล ๒ ประการ คือ ๑) **ทำให้
เราเจริญศรัทธาได้มากที่สุด ๒) เป็นเนืองนา
บุญที่ดีที่สุด**

เพราะถ้าพระสงฆ์รักษาศีลดี มีการศึกษา
มีการปฏิบัติ เราควรที่จะเลือก เพราะท่าน
เป็นเนืองนาบุญที่ดี เมื่อเราหว่านพืชคือบุญ
ลงไป ย่อมได้ผลานิสงส์มากมาย แต่ถ้าเรา
ทำใจได้แล้ว ก็ไม่จำเป็นต้องเลือก เราสามารถ
น้อมจิตไปที่พระอรียสงฆ์หรือพระสงฆ์ได้
เพราะจิตใจของเราสูงขึ้นไปอีกส่วนหนึ่ง อย่าง
เช่นนางวิสาขาผู้เป็นพระอรียบุคคลแล้ว มี
จิตใจน้อมไปในพระอรียสงฆ์อยู่ตลอดเวลา
นางวิสาขาจึงไม่ได้เลือกกว่าบุคคลผู้นั้นจะเป็น
ปุถุชนมีศีลหรือไม่มีศีล เพราะนางวิสาขา
พร้อมที่จะทำบุญอยู่เสมอ

แต่สำหรับเรายังเป็นปุถุชนอยู่ ศรัทธายังน้อย ศรัทธายังไม่พร้อม ปัญญาที่ยังน้อย เมื่อเราไปเห็นท่านแล้วไม่เจริญศรัทธา เราก็มีสิทธิ์ที่จะเลือกวัดอื่นที่มีพระสงฆ์รักษาศีลดีๆ แล้วทำให้เราเจริญศรัทธาได้เร็ว และพร้อมที่จะให้ทานหรือรักษาศีลอยู่เสมอ

เลือกใส่บาตรเฉพาะพระที่อายุมาก เพราะน่าสงสาร จะเป็นสังฆทานหรือไม่?

ปุจฉา บางท่านเมื่อไปใส่บาตรทำบุญ จะไม่ใส่บาตรกับพระภิกษุหนุ่ม แต่จะเลือกใส่กับพระภิกษุที่อายุมากๆ เดินลำบาก น่าสงสาร อย่างนี้ถือว่าเป็นสังฆทานหรือไม่ครับ?

วิสัชนา ถ้าเลือกใส่เฉพาะบุคคลก็เป็นปาฏิปุคคโลกทาน เพราะในการให้ทานนั้นเราให้เพราะสงเคราะห์ ให้เพราะบูชา ให้เพราะตอบแทน

๑. ให้เพราะสงเคราะห์ อย่างเช่น เราเห็นพระสงฆ์ที่ลำบากเหลือเกิน ช่วยเหลือตัวเองไม่ได้ แล้วเราสงเคราะห์ท่าน ด้วยการถวายปัจจัย ๔ มีบิณฑบาตเป็นต้น

๒. ให้แบบบูชาคุณ อย่างเช่น เราเห็นพระสงฆ์ที่มีศีล เราก็บูชาคุณคือศีลของท่าน ด้วยการให้ถวายทานแก่ท่าน

๓. ให้แบบตอบแทนบุญคุณ อย่างเช่น มารดาบิดาของเรามีบุญคุณต่อเรา เราก็ให้ทานแก่ท่านทั้ง ๒ เพื่อตอบแทนบุญคุณ

ถ้าเราเข้าใจอย่างนี้แล้ว เราจะให้ทานแบบไหน เราให้เพราะต้องการบูชาคุณของการเป็นพระสงฆ์ของท่านด้วย เราให้เพราะต้องการสงเคราะห์อนุเคราะห์ท่าน เพราะเห็นว่าท่านเป็นพระเถระมีอายุพรรษามากก็ดี หรือแก่ชราก็ดี จึงอยากจะอนุเคราะห์ส่วนนี้

ก็คือ เรามีทั้งจิตที่บูชาคุณแห่งความเป็นสงฆ์หรือบูชาคุณแห่งศีลของท่าน และต้องการจะอนุเคราะห์ท่าน เราก็ได้บุญหลายส่วนหลายอย่าง ฉะนั้น ขึ้นอยู่กับใจของเราว่า เจาะจงบุคคลไหม ถ้าเราเจาะจงบุคคลก็เป็นปาฏิปุคคโลกทาน แต่ถ้าไม่เจาะจงก็เป็นสังฆทาน

เอาสังฆทานเก่าเวียนกลับไปถวายใหม่ จะเป็นสังฆทานหรือไม่ ?

ปุจฉา บางวัดมีสังฆทานเวียน คือการเอาเงินไปทำบุญแล้วเอาสังฆทานกลับไปถวายใหม่ อย่างนี้จะเป็นสังฆทานหรือไม่ครับ

วิสัชนา การเอาสังฆทานเก่าไปถวายใหม่ จะเป็นสังฆทานหรือไม่ขึ้น ขึ้นอยู่กับเหตุ ๒ อย่าง คือ

๑. พระสงฆ์ท่านสละขาดแล้วหรือยัง คือ ถ้าพระสงฆ์สละขาดสิ่งของที่ถวายไปแล้วให้แก่กรรมการของวัด แล้วกรรมการวัดนำสิ่งของนั้นมาจำหน่ายแก่ญาติโยม สิ่งของนั้นถือว่าเป็นของที่ท่านสละขาดแล้ว

๒. ผู้ถวายได้น้อมใจไปในพระสงฆ์หรือไม่ คือ ถ้าผู้ถวายไม่มีจิตเคลือบแคลงสงสัยว่าสิ่งของนี้ท่านสละขาดแล้วหรือยัง และผู้ถวายมีจิตใจน้อมไปในพระสงฆ์ ก็ชื่อว่า เป็นสังฆทาน

สังฆทานเวียน ก็คือ เราต้องการถวายทาน แต่เราไปหาของที่อยู่ในวัดนั้นแหละ ซึ่งของนั้นพระสงฆ์สละออกมาแล้ว เมื่อท่านสละออกมาแล้ว ของนั้นก็ป็นของเรา ถ้าเราเอาไปถวายใหม่ แล้วจิตใจน้อมไปที่พระสงฆ์ ก็เป็นสังฆทานสำหรับเรา

แต่เมื่อท่านรับไปแล้วจะสละให้แก่ญาติโยมในรูปแบบใดก็ตาม ท่านต้องขอฉันตามมติความเห็นชอบจากสงฆ์ ถ้าสงฆ์ยังไม่อนุญาต ยังไม่ตกลงว่า ของที่ได้มาแล้วนั้น มันมีมากมายเกินที่จะบริโภคใช้สอย ควรสละออกไป หรือของนั้นเป็นนิสสัคคีย์จะต้องสละออกไป หากสงฆ์ยังไม่อนุญาตยังไม่ตัดสินใจแล้ว ท่านจำหน่ายออกไปโดยพลการ นำไปเวียนในลักษณะอย่างนี้ ของนั้นก็ไม่มีบริสุทธี

และอีกส่วนหนึ่ง ก็ขึ้นอยู่กับจิตใจของเราว่าน้อมไปในพระสงฆ์ใหม่ ก็คือ ของที่เราได้มานั้นเป็นของที่ทางวัดจำหน่ายแจกออกไป โดยกรรมการของวัดก็ดี หรือท่านเห็นว่าของมีมากแล้วสละออกไปแบบสละขาด เพราะฉะนั้น จะเป็นสังฆทานหรือไม่ ก็ขึ้นอยู่กับใจของเรา ถ้าใจของเราทำเป็น ก็เป็นสังฆทาน

ถ้าจิตใจของเรายังเคลือบแคลงสงสัยว่าจะเป็นหรือไม่เป็น ก็คือของนี้มันขาดหรือไม่ขาด เพราะของที่ท่านให้เราเวียนถวายนี้เป็นของที่ท่านสละขาดหรือยัง ท่านให้เวียนพอเป็นพิธี หรือว่ามีจุดประสงค์เพื่ออะไร เราจะทำสังฆทานเพื่ออะไร ต้องถามใจเราก่อนว่า จะทำแบบไหน ทำสังฆทานแบบมกง่าย ก็คือไปเอาสังฆทานเวียนๆ ที่มีอยู่ในวัดนั้นแหละ หมุนไปหมุนมา หรือต้องการถวายสงฆ์จริงๆ

แต่บางครั้ง บางที่บางแห่ง ของในวัดมีมาก เมื่อมีมากแล้ว พอรับเสร็จแล้ว ท่านก็สละให้คณะกรรมการเอาไปทำอย่างไรก็ตาม แล้วก็นำไปจำหน่ายแจกออกไป ซึ่งในลักษณะอย่างนี้ ถ้าท่านสละขาดแล้ว ถึงจะเป็นสิ่งของเวียนก็ตาม เมื่อเราไม่มีความเคลือบแคลงสงสัย และมีจิตใจน้อมไปในพระสงฆ์ อย่างนี้ก็ถือว่าเป็นสังฆทานสำหรับเราได้ เจริญพร

ญาติโยมนำอาหารที่เหลือจากพระฉันแล้วไปรับประทาน จะไปเกิดเป็นเปรตหรือไม่ ?

ปจฉา เมื่อพระสงฆ์ฉันภัตตาหารแล้ว จะมีอาหารเหลือ บางท่านบอกว่า นำอาหารที่เหลือนั้นไปรับประทานได้เลย เพราะพระท่านให้แล้ว แต่ท่านไม่ได้บอกกล่าวอะไร แต่บางท่านก็บอกว่า รับประทานไม่ได้ เพราะเป็นของสงฆ์ เท่ากับไปเอาของสงฆ์มากิน จะไปเป็นเปรต ไปรับเวรรับกรรม ข้อนี้ความจริงเป็นอย่างไรครับ ?

วิศิขนา ความจริง ก็ขึ้นอยู่กับพระสงฆ์ในวัดนั้น ก็คือ เมื่อท่านฉันเสร็จแล้ว บางวัดจะกล่าวอุปโลกน์ว่า ของสงฆ์ที่มีอยู่นี้ ถ้า

พระสงฆ์ใช้แล้วฉันแล้ว ถึงเวลาก็สละออกไป โดยที่ตัดความเยื่อใย เรียกว่า ขาดองค์ประเคน หมายความว่า ของนั้นไม่เป็นของสงฆ์แล้ว

เพราะของนั้น เมื่อเราถวายแก่พระสงฆ์ พอท่านรับแล้ว ตักใส่บาตรของท่านเสร็จแล้ว ฉันแล้ว ท่านตัดอาลัยความเยื่อใยในอาหารนั้น คือท่านบอกว่า พอแล้ว ไม่เอาแล้ว โยมจะเอาไปทางไหนก็แล้วแต่ เมื่อท่านตัดความอาลัยเช่นนี้ อาหารนั้น จึงถือว่า ขาดองค์ประเคน ก็คือท่านสละนั่นเอง เพราะวัตถุสิ่งของนั้น เป็นของที่เก็บไว้ได้แค่ถึงเวลาฉันเพล เพราะถ้าเลยเวลานั้นแล้ว ท่านเก็บเอาไว้ก็เป็นอาบัติของท่าน สิ่งของนั้น ต้องสละออกไป

ในบางที่บางแห่งก็รู้ว่าท่านสละอาหารแล้วโดยพฤตินัย คือ พอท่านตักใส่บาตรเสร็จ ท่านก็ตัดอาลัยไม่เอาแล้ว ก็หมายความว่า ของทั้งหมดขาดองค์ประเคน ถ้าท่านต้องการจะกลับมารับอีก เวลายังไม่หมดยังกลับมาฉันได้อีก ถ้าท่านต้องการ จะต้องรับประเคนใหม่ ต้องถวายใหม่ ในลักษณะอย่างนี้

ฉะนั้น ในองค์ของการประเคน องค์เป็นของสงฆ์จะขาดหรือไม่ขาดขึ้นอยู่กับ ๑) กฎกติกากที่ท่านวางเอาไว้ ๒) หลังจากที่ท่านตัก

ใส่บาตรของท่านเสร็จเรียบร้อยแล้ว ท่านตัดความอาลัย ก็คือบอกว่าพอแล้ว เพียงแค่นี้ของนั้นก็ถือว่า เรานำไปรับประทานได้หรือใช้ได้

หรือบางวัด เพื่อให้สบายใจ ก็มีคำอุปโลกน์ว่า ของทั้งหมดที่ญาติโยมถวายมาก็แบ่งเป็น ๔ ส่วน ส่วนที่ ๑ ถวายแก่สงฆ์เถระ ส่วนที่ ๒ ถวายพระสงฆ์ที่รองลงมาตามลำดับ ส่วนที่ ๓ ให้แม่ชีอุบาสกอุบาสิกาที่อยู่ในวัด และส่วนสุดท้าย ก็ให้กับญาติโยมคนต่างๆ ไปที่มาจากจตุรทิศ บางที่ก็จะทำอุปโลกน์ เรียกว่าตั้งอุตติขึ้นมาก่อน **ยคฺเข ภนฺเต สโฆ ชานาตุ.** ขอพระสงฆ์จงฟังข้าพเจ้า บัดนี้ได้มีทายกทายิกานำภัตตาหารมาถวายแก่พระภิกษุสงฆ์... เป็นต้น

บางที่ทำเพื่อให้ญาติโยมได้ใช้ได้ทานด้วยความสะดวกใจ แต่บางที่ก็ให้รู้เลยว่า พระตักเสร็จ พระก็สละสิทธิ์แล้ว ถ้าในลักษณะอย่างนี้ ญาติโยมก็ทานได้โดยไม่มีปัญหา เพราะฉะนั้น ถ้าท่านสละ เรียกว่า ท่านตัดอาลัยแล้ว โยมมีสิทธิ์ทานได้ทันที โดยไม่มีโทษภัย แต่ประการใด เจริญพร

(โปรดติดตามอ่านตอนต่อไป)

มุมมอง :

สงกรานต์ ภาพที่เห็นและเป็นอยู่

พุทธสาวิกา

เดือนเมษายนนับว่ามีวันหยุดยาวมากที่สุดในรอบปี คือตั้งแต่วันที่ ๑๓ ไปจนถึง ๑๕ และหากมีใกล้กับวันเสาร์และอาทิตย์ ก็จะเพิ่มระยะเวลาหยุดอีก ๒ วัน ผู้คนที่มาจากต่างจังหวัด ก็จะพากันกลับไปเยี่ยมบ้านที่ต่างจังหวัด ทำให้กรุงเทพฯ คลายความหนาแน่นลงไปมาก ถนนหนทางโล่ง ไปไหนมาไหนสะดวกง่ายดาย กลายเป็นเมืองในฝันไปได้ชั่วคราว

สงกรานต์ตามความหมายในพจนานุกรมพุทธศาสตร์ฉบับประมวลศัพท์ ของ พระพรหมคุณาภรณ์ (ป.อ. ปยุตฺโต) อธิบายไว้ว่า “สงกรานต์ การย้าย คือดวงอาทิตย์ย้ายราศี ในที่นี้หมายถึงมหาสงกรานต์คือพระอาทิตย์ย้ายเข้าสู่ราศีเมษ นับเป็นนักขัตฤกษ์ ซึ่งตามสุริยคติที่ ๑๓, ๑๔, ๑๕ เมษายน ตามปกติ”

อะไรเกิดขึ้นบ้างในช่วงสงกรานต์

ภาพแรก ที่เห็นคือ ก่อนวันหยุดสงกรานต์ ตามสถานีขนส่งจะแน่นขนัดไปด้วยชาวต่างจังหวัดที่เข้ามาอยู่อาศัย เรียนหนังสือหรือทำงานในกรุงเทพฯ ทะยอยกันเดินทางกลับภูมิลำเนาของตน จนต้องมีการเพิ่มปริมาณขนส่งมวลชนต่างๆ ไม่ว่าจะเป็น รถทัวร์ รถไฟ เครื่องบิน เป็นพิเศษ สนองความต้องการของประชาชน ผู้ที่เดินทางด้วยรถส่วนตัวจะเจอกับขบวนรถที่ติดกันยาวเหยียด จึงใช้เวลาเดินทางมากกว่าที่ควรจะเป็น บางทีเกินกว่าเท่าตัว บางรายบอกออกเดินทางสี่ทุ่มวันนี้ ไปถึงสี่ทุ่มของวันรุ่งขึ้น ช่วงกลับก็เช่นกัน รถติดยาวเหยียดต่อกันหลายจังหวัด ผู้ฉลาดจึงควรหาทางหลีกเลี่ยงด้วยการกลับก่อนหรือกลับทีหลัง เพื่อจะได้ไม่พบกับรถติด

ภาพที่สอง การจราจรในกรุงเทพฯ โหล่งไปอย่างผิดหูผิดตา เป็นเหมือนเมืองในฝัน จะเดินทางไปไหนสะดวกง่ายดาย เพราะรถไม่ติด ดูเหมือนผู้คนที่ตามถนนหนทางก็พลอยหายไปด้วย แม่ค้า พ่อค้า ส่วนใหญ่จะปิดกิจการทำให้ดูเงียบกว่าปกติ

ภาพที่สาม ชาวอุบัติเหตุจากการจราจรเพิ่มทวีหลายเท่าตัว ปีหนึ่งๆ จะมีคนตายในช่วงนี้ บางปีเกือบห้าร้อยคน จำนวนอุบัติเหตุสามพันกว่าครั้ง คนบาดเจ็บนับพัน สาเหตุหลักคือ เมาแล้วขับ เพราะคิดว่า การกินเหล้าร่ำสุราก็คือการเฉลิมฉลองเทศกาลสงกรานต์ แม้จะมีตัวอย่างให้เห็นอยู่ทุกปีว่ามีคนตายเพราะเมาแล้วขับมากแค่ไหน ก็ไม่เคยทำให้การเมาแล้วขับลดน้อยลงเลย ไม่ว่าทางรัฐบาลจะออกมาตรการป้องกันอุบัติเหตุทางถนนอย่างไร เช่น ตั้งจุดตรวจสำรวจหาคนเมา หากเจอมีการยึดรถไว้ จนกว่าจะหมดเทศกาลค่อยมารับคืนไป ทั้งจับ ทั้งปรับ ผลที่ออกมาอุบัติเหตุไม่ได้มีน้อยลงกว่าปีก่อนหน้า

ภาพที่สี่ คนเล่นสงกรานต์กันตามท้องถนนหนทาง สาดน้ำใส่กันอย่างบ้าคลั่ง มีการขับรถกระบะ ท้ายรถบรรทุกทุกคนและถึงน้ำป็นฉีดน้ำ ชนน้ำ ตระเวนขับไปตามท้องถนนเพื่อเล่นสาดน้ำ คนที่เขาเล่นด้วยก็ไม่มีเป็นไร

บางคนมีธุระจำเป็นต้องออกจากบ้าน ไปเจอ
 สาดน้ำเปียกไปหมดทั้งตัว หากขับรถอยู่ก็
 โดนสาดน้ำโครมใหญ่ ผู้หญิงบางคนโดน
 ลวนลาม ผู้ชายฉวยโอกาสมาประแป้งตาม
 ใบหน้า วัยรุ่นบางคนแต่งกายวาบหวี ใส่
 กางเกงขาสั้น ใส่เสื้อผ้าบางๆ พอโดนน้ำสาด
 ก็เห็นถึงข้างใน เท่านั้นยังไม่พอ ยังเดินย้าย
 สายสะโพก รวากับสาวอาโกโก้ เป็นที่เนจ
 อกนาถของสาวรุ่นผู้มีศีลธรรมในหัวใจ ว่าเป็น
 ภาพที่น่าละอาย ไม่เหมาะสมกับวัฒนธรรม
 ไทยของเรา

มาปีนี้ รัฐบาลออกกฎหมายห้ามไม่ให้
 สาดน้ำเล่น เพราะเกิดภัยแล้งอย่างรุนแรง
 ในบางจังหวัดแหล่งน้ำสำคัญของจังหวัด
 เหือดแห้ง จนแม้แต่จะทำการเพาะปลูกยังนำ
 กลัวว่าจะไม่พอเพียง จะเอาน้ำมาสาดเล่น
 เป็นเรื่องที่ไม่สมควรทำ การสาดน้ำอย่าง
 บ้าคลั่งดังกล่าวจึงหายไป

ในกรุงเทพมหานครถนนหลายสายที่เคย
 อนุญาตให้มีการสาดน้ำถูกห้ามไม่ให้สาดน้ำ
 เหลือไว้เพียงไม่กี่แห่งที่อนุญาตให้เล่นสาดน้ำ
 แต่ห้ามไม่ให้มีการแต่งตัววาบหวี และห้าม
 ใช้ปืนฉีดน้ำขนาดใหญ่ เพราะจะเป็นการสิ้น
 เปลืองน้ำ

ภาพที่ห้า การประกวดนางสงกรานต์ แต่
 ก่อนแต่โรมา เทศกาลสงกรานต์เป็นอีก
 เทศกาลหนึ่งที่มีการประกวดนางงาม ที่เรียก
 ว่า นางสงกรานต์ การประกวดนี้ สาวที่เข้า
 ประกวดไม่ต้องใส่ชุดว่ายน้ำ ให้แต่งชุดไทย
 ออกมาเดินให้กรรมการดู แล้วคัดออก จน
 เหลือคนที่จะได้เป็นนางสงกรานต์ นับเป็น
 การประกวดที่เรียบง่าย ไม่หวือหวา มาใน
 ปีนี้ การประกวดลดน้อยลงอย่างมาก เหลือ
 อยู่เพียงไม่กี่แห่ง นี่ก็เป็นภาพหนึ่งที่เกิดขึ้นใน
 ช่วงสงกรานต์

ภาพที่หก ประชาชนส่วนหนึ่งนิยมแต่ง
 กายด้วยผ้าไทย ไปทำบุญไหว้พระ รดน้ำ
 พระผู้ใหญ่ที่ตนนับถือ บ้างก็นำรูปบรรพบุรุษ
 ผู้ล่วงลับไปบังสุกุลที่วัด ประพรมน้ำอบ น้ำหอม

ภาพที่เจ็ด ครอบครัวมาอยู่รวมกัน สมกับเป็นวันครอบครัว พุดคุยสังสรรค์ เป็นการประสานความรัก ความอบอุ่นในครอบครัวให้แน่นแฟ้นมั่นคง พ่อแม่ที่แก่เฒ่าจะรอคอยวันนี้ ที่ลูกหลานจะกลับหวนคืนมาสู่บ้าน

ภาพที่แปด ตามปรกติแล้วในเทศกาลสงกรานต์ จะมีการสงฆ์น้ำพระ ตามจังหวัดต่างๆ มักจะอัญเชิญพระพุทธรูปประจำจังหวัดขึ้นรถ ประดับประดาด้วยดอกไม้ นานาพันธุ์ สวยงามที่สุดเท่าที่จะจัดได้ เชิญเสด็จไปทั่วเมือง เพื่อให้ประชาชนสามารถมาใกล้ชิด และ

ได้สงฆ์น้ำพระพุทธรูปที่เป็นที่เคารพบูชาของตน สำหรับในกรุงเทพฯ ก็จะมีการอัญเชิญพระพุทธรูปสิหิงค์ จากพระที่นั่งพุทไธสวรรย์ พิพิธภัณฑสถานแห่งชาติ มาประดิษฐานไว้ ณ มณฑลพิธีท้องสนามหลวง และอัญเชิญกลับเมื่อหมดเทศกาล นับเป็นพิธีที่ทำสืบทอดกันมาแต่โบราณ ที่ยังคงมีอยู่จวบจนปัจจุบัน

สงกรานต์ควรเป็นอย่างไร

คำถามนี้ตอบได้ไม่ยากเลย โดยเฉพาะอย่างยิ่งสำหรับชาวพุทธ เพราะชาวพุทธควรมีคุณสมบัติ เป็นผู้รู้ ผู้ตื่น ผู้เบิกบาน ตามรอยบาทพระศาสดา การทำอะไรจึงควรเป็นไปด้วยปัญญา พิจารณาอย่างรอบคอบในทุกกิจกรรมที่ทำ หากมีการเดินทาง ก็เตรียมตัวด้วยความไม่ประมาท มีความรอบคอบในทุกเรื่อง การเดินทางก็จะสะดวกและปลอดภัย จากอันตรายทั้งปวง ดำเนินชีวิตตามหลักมงคล ๓๘ ประการ ชีวิตก็จะสุขสันต์ในทุกวัน และจะสุขสันต์เบิกบานใจยิ่งขึ้น ในวาระที่คนทั้งประเทศถือว่าเป็นช่วงเวลาสำหรับครอบครัว

ในกระแสดังกล่าว :
นักโบราณคดีอิตาลี
ค้นพบประติมากรรม
“ลิวธัตตะ”

อายุกว่า ๑,๗๐๐ ปี

ภาพ-ACT/Italian Archaeological Mission

คณะนักโบราณคดีจากอิตาลี ค้นพบประติมากรรม และภาพแกะสลักอายุย้อนหลังไปกว่า ๑,๗๐๐ ปี ที่แหล่งขุดค้นทางโบราณคดีของเมืองโบราณ **บาซีรา** หรือ **เมืองวชิรสถาน** ซึ่งตั้งอยู่ในหุบเขาสวาท ทางตะวันตกเฉียงเหนือของประเทศปากีสถาน เป็นภาพบอกเล่าพุทธประวัติตอนเจ้าชายลิวธัตตะทรงม้ากัณฐกะเพื่อเดินทางออกจากเมืองกบิลพัสดุ์ เพื่อออกบวช และประติมากรรมคล้ายคลึงกับเทพเจ้ากรีก ซึ่งแสดงให้เห็นถึงการเป็นชุมชนทางที่มีความหลากหลายทางศาสนาและความเชื่อของเมืองนี้ ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของจักรวรรดิคุษาณะที่เคยรุ่งเรืองสุดขีดระหว่างคริสต์ศตวรรษที่ ๑ - ๔

เมืองบาซีราหรือที่รู้จักกันในชื่อภาษาบาลีว่า **วชิรสถาน** ในปัจจุบันหลงเหลือเป็นเพียงซากปรักหักพังอยู่ใกล้กับหมู่บ้านบาริคต ใกล้กับเมืองเปซาวาร์ ทางตอนเหนือของปากีสถาน เมืองแห่งนี้สร้างขึ้นตั้งแต่เมื่อประมาณ ๒๐๐ ปีก่อนคริสตกาล เดิมทีตั้งใจจะให้เป็นเมืองเล็กๆ แต่ในเวลาต่อมาพัฒนาขึ้นกลายเป็นเมืองใหญ่แห่งหนึ่ง อยู่ภายใต้การปกครองของจักรวรรดิคุษาณะ ซึ่งเมื่อรุ่งเรืองถึงขีดสุดนั้นมีอาณาเขตปกครองกว้างขวางตั้งแต่ดินแดนที่เป็นประเทศอินเดียในปัจจุบันเรื่อยไปจนถึงดินแดนเอเชียกลาง

จักรวรรดิคุษาณะเริ่มเสื่อมลงในช่วงศตวรรษที่ ๓ ในจังหวะเดียวกันกับที่เกิดแผ่นดินไหวใหญ่ขึ้นที่วชิรสถาน ซึ่งทำให้เมืองใหญ่แห่งนี้เสื่อมทรามลงตามลำดับ หลงเหลือเพียงซากปรักหักพังหลังจากถูกทิ้งร้างในตอนสิ้นศตวรรษที่ ๓ ทีมขุดค้นทางโบราณคดีของอิตาลี เดิน

ทางเข้าไปขุดค้นที่นี่ตั้งแต่ปี ๑๙๗๘ เรื่อยมาจนถึงปัจจุบัน ค่อยๆ เปิดเผยอาณาเขตของเมืองโบราณแห่งนี้มากขึ้นเรื่อยๆ

ประติมากรรม “สิทธิ์ตะ” แกะสลักขึ้นจากหินซีสต์ ซึ่งเป็นหินสีแกมเขียว ทิมขุดค้นเชื่อว่าเดิมที่น่าจะเป็นประติมากรรมที่ทำขึ้นเพื่อใช้ตกแต่งวิหารที่เพิ่งค้นพบ เนื้อหาเป็นการบอกเล่าเรื่องราวพุทธประวัติตอนที่พระพุทธเจ้าทรงตัดสินใจเดินทางออกจากเมืองกบิลพัสดุ์ซึ่งปัจจุบันเชื่อว่าอยู่ในประเทศเนปาล เพื่อใช้

ชีวิตอย่างสามัญชนเป็นการแสวงหาหนทางหลุดพ้นก่อนตรัสรู้เป็นพระพุทธโคดมในที่สุด

ลูกา โอลิวีเอรี ผู้อำนวยการการขุดค้นครั้งนี้ระบุว่า สตรีสวมมงกุฎที่ปรากฏอยู่ในภาพแกะสลักนี้ด้วยนั้น น่าจะเป็นเทพีประจำเมืองกบิลพัสดุ์ที่กำลังพนมมือเป็นการถวายพระพรและแสดงการสักการะในการตัดสินใจพระทัยของเจ้าชาย ด้านล่างซึ่งมีภาพชายประคองเท้าม้าก็ณฐกะอยู่ คือ “ยักษ์ขา” อารักขาม้า ภาพชายอีกคนด้านหลังม้าก็ณฐกะนั้นเชื่อว่าเป็นเทพอีกองค์กำลังโบกผ้า “อุตตาริยะ” หรือผ้าห่มพันคอไปมา ด้านนอกวิหารที่เป็นลานกว้าง ทิมขุดค้นพบประติมากรรมอีกชิ้นที่มีอายุย้อนหลังไปเมื่อตอนที่เกิดแผ่นดินไหวสร้างความเสียหายให้กับวิหารแห่งนี้ ทำให้มีการบูรณะใหม่โดยใช้วัสดุไม่คงทนเช่นเสาไม้แทนที่ ทิมขุดค้นเชื่อว่าในเวลาเดียวกันลานของวิหารแห่งนี้ก็ถูกเปลี่ยนเป็นครัวชั่วคราวเพื่อประกอบอาหารรองรับบ้านเรือนใกล้เคียง

โอลิวีเอรีชี้ว่า รูปแกะสลักอีกชิ้นเป็นภาพชายสูงวัยนั่งเหนือบัลลังก์ ผมยวสลดวายเป็นลอน มือข้างหนึ่งถือแก้วไวน์ อีกด้านประคองหัวแพะที่ถูกตัดมาวางไว้บนเข่า โอลิวีเอรีระบุว่า ประติมากรรมชิ้นนี้คล้ายคลึงกับภาพของเทพไดโอนีซุส เทพแห่งเหล้าองุ่นและน้ำเมามากตามความเชื่อของกรีกนั่นเอง

ทั้งนี้นอกจากประติมากรรมดังกล่าวแล้วยังขุดค้นพบร่องรอยของสถูปล้อมรอบด้วยแนวเสา ซึ่งด้านบนสลักเป็นสิงโตมองลงมายังสถูปเป็นสี่แถว

วิหารทำนองนี้เคยมีบรรยายถึงไว้ในประวัติศาสตร์ พบว่ามีการสร้างขึ้นเป็นการทั่วไปในช่วงระหว่างคริสต์ศตวรรษที่ ๑ - ๔ ซึ่งเป็นยุครุ่งเรืองของจักรวรรดิภาษาละตินนั่นเอง

ประติมากรรมคล้ายคลึงกับภาพของ เทพไดโอนีซุส

สืบค้นหา พระพุทธรูป ๕ รอย (ภาค ๒)

วิเทศทัยย์

บทก่อนได้เกริ่นนำด้วยการวิเคราะห์คาถาบุชารอย พระพุทธรูปไปพอสมควรแล้ว หากใครอ่านก็น่าจะจับความได้บ้าง (ถ้ายังไม่อ่านแนะนำกลับไปอ่านก่อน) เพราะสามารถจับประเด็นความได้ว่า คติความเชื่อเช่นนี้เริ่มมีมาตั้งแต่ที่ไหน และกว่าจะเปลี่ยนผ่านมาถึงสยามประเทศ เกิดอะไรขึ้นบ้าง โดยเฉพาะในลักษณะการสอดแทรกเพิ่มเติมเนื้อความตามคติความเชื่อแห่งตน

สำหรับบทนี้มาพูดถึงถึงความเชื่อ รอย พระพุทธรูปในชมพูทวีป ซึ่งเป็นต้นกระแสแห่งอารยธรรมสำคัญของดินแดนอุษาคเนย์

เนื้อหาเกี่ยวกับรอยพระพุทธรูปที่ปรากฏเด่นชัดพบเห็นในลักษณะสูตรแห่งที่ขนิภายปาฎีกาวรรค ซึ่งว่าด้วยมหาปุริสลักษณะ ๓๒ ประการ เฉพาะรอยพระพุทธรูปนั้น มีพรรณนาไว้ว่า

๑) **สุปติภูจิตปาโท** มีพระบาทราบเสมอเป็นอันดี

๒) **เทฐฐาปาตตเสสุ จุกกานิ ชาตานิ สหสสารานิ สเนมิกานิ สนาภิกานิ สพพาการปริปุรานิ** พื้นภายใต้ฝ่าพระบาทมีจักรเกิดขึ้น มีกำข้างละพันสี่ มีกง มีดุม บริบูรณ์ด้วยอาการทั้งปวง

๓) **อายตปณฺธิ** มีสันพระบาทยาว

๔) **ทิจฆงฺคฺลิตฺติ** มีพระองคุลียาว

๕) **มฺหุตฺตลนฺทตฺถปาสาโท** มีฝ่าพระหัตถ์ และฝ่าพระบาทอ่อนนุ่ม

๖) **ชาลทตฺถปาโท** ฝ่าพระหัตถ์และฝ่าพระบาทมีลายดุจตาข่าย

๗) **อุสฺสงฺขปาโท** มีพระบาทเหมือนสังข์คว่ำ

หากตรวจสอบดูเนื้อหาเบื้องต้นจะเห็นว่าลักษณะแบบนี้ดูเหมือนจะพิเศษเฉพาะพระพุทธรูปเท่านั้น อีกทั้งแสดงถึงความมหัสจรรย์พันลึกด้วยเฉกเช่นผู้มีบุญญาธิการ แต่หากท่านสละเวลาอ่านหน้าถัดไปจะเห็นความน้อยช้อนอยู่ว่า เหตุที่ได้ลักษณะพิเศษเช่นนั้นเป็นเพราะผลานิสงส์จากการบำเพ็ญบุญบารมีแต่ชาติปางก่อน กล่าวคือ

๑) เหตุที่ทรงมีพระบาทราบเรียบเป็นอัน
ตินั้น เพราะสมัยเสวยพระชาติเป็นพระโพธิสัตว์
แต่ชาติปางก่อน ได้เป็นผู้สมათานยึดมั่นใน
กุศลกรรมบถ ๑๐ บำเพ็ญทาน รักษาเบญจศีล
และอุโบสถศีล เลี้ยงดูมารดาบิดาอย่างดี บำรุง
สมณพราหมณ์ และเคารพผู้ใหญ่ในสกุล

๒) เหตุที่ทรงมีงจักรเกิดขึ้นที่พระบาท
ทั้งสอง เพราะสมัยเสวยพระชาติเป็นพระ-
โพธิสัตว์แต่ชาติปางก่อน ได้บำเพ็ญสาธารณ-
ประโยชน์เป็นจำนวนมาก เช่น ป้องกันระว่าง
ภัยมิให้ผู้คนเกิดความสะดุ้งหวาดกลัวด้วย
โจรภัยและภัยเหล่าอื่น และทำหน้าที่ดูแล
ผู้คนด้วยธรรมะ

๓) เหตุที่ทรงมีเส้นพระบาทยาวและทรง
มีพระองค์ยาว เพราะสมัยเสวยพระชาติเป็น
พระโพธิสัตว์แต่ชาติปางก่อน ได้ละเว้นจาก
ปาณาติบาต มีความกรุณาปราณีต่อสัตว์
ทั้งปวง

๔) เหตุที่ทรงมีฝ่าพระหัตถ์และฝ่าพระบาท
อ่อนนุ่ม ทรงมีฝ่าพระหัตถ์และฝ่าพระบาทมี
ลายดุจดตาข่าย เพราะสมัยเสวยพระชาติเป็น
พระโพธิสัตว์แต่ชาติปางก่อน เป็นผู้บำเพ็ญ
สังคหวัตถุ ๔ กล่าวคือ ด้วยรู้จักการให้ กล่าว
คำเป็นที่รัก ประพฤติตนเป็นประโยชน์ และ
มีความเป็นผู้มีตนเสมอต้นเสมอปลาย

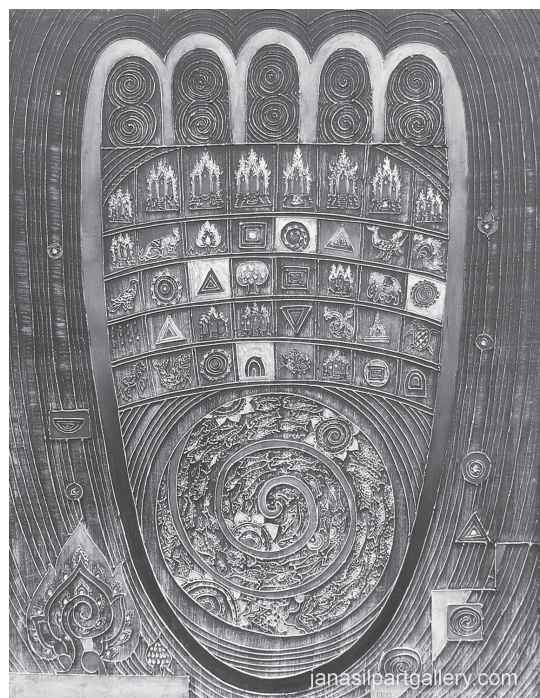
๕) เหตุที่ทรงมีพระบาทเหมือนสังข์คว่ำ
เพราะสมัยเสวยพระชาติเป็นพระโพธิสัตว์แต่
ชาติปางก่อน ทรงกล่าววาจาน่าเชื่อถือประกอบ
ด้วยเหตุและผล จนสามารถสร้างประโยชน์
สุขให้เกิดแก่สัตว์ทั้งปวง

พระพุทธพจน์เบื้องต้นนี้เป็นการยืนยันว่า
เหตุที่พระพุทธองค์ทรงมีลักษณะพิเศษเหนือ

มนุษย์ มิได้เป็นเพราะภาวะความเป็นพระ-
สัมมาสัมพุทธเจ้า หรือเป็นเอกสิทธิ์เฉพาะพระ
ศาสดาเอกของโลก หากเกิดจากบุญเก่าแต่
หนหลังที่พระพุทธองค์ทรงบำเพ็ญมาหลายภพ
หลายชาติ

และน่าสนใจคือลักษณะพิเศษเช่นนี้มิได้
สงวนสิทธิ์เฉพาะพระพุทธเจ้าเท่านั้น หากใคร
ประพฤติตามแบบอย่างพระองค์ก็สามารถมี
ลักษณะพิเศษเฉกเช่นพระพุทธองค์ได้ หาก
มองลึกเข้าไปด้วยการศึกษาประวัติพระอรหันต-
สาวกแล้วก็จะเห็นว่า หลายรูปมีลักษณะพิเศษ
เช่นเดียวกัน

ถัดมาเป็นหลักฐานในคัมภีร์สมังควลิลานี
ซึ่งเป็นอรรถกถาแต่งอธิบายคัมภีร์สุดตันตปิฎก
ทีฆนิกาย (ดูในอรรถกถาหมหาปทานสูตรแห่ง
มหาวรรค) ได้พรรณนาลักษณะพระพุทธรูป
เพิ่มเติมขึ้นอีก โดยชี้ให้เห็นว่าจักรที่ฝ่าพระบาท
นั้นมีลวดลายวิจิตรตระการจำนวน ๔๐ รูป
ได้แก่

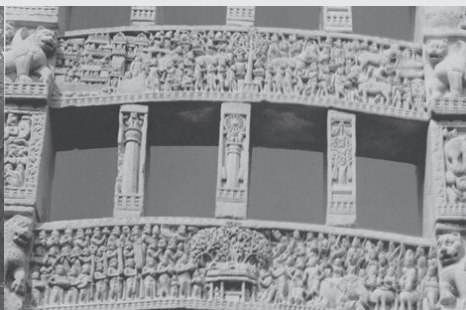
๑) สตุติ	หอก
๒) สิริวจโฉ	แว่นส่องพระจันทร์
๓) นนทิก	กลอง
๔) โสวตถิกโก	สวัสติกะ
๕) วภูัสโก	ดอกพุดซ้อน
๖) วทตมมานก	ถาดทอง
๗) มจจยัคค	มัจฉาทั้งคู่
๘) ภาททปัฐ	ภัทรบิฐ
๙) องกุโส	ขอ
๑๐) ปาสาท	ปราสาท
๑๑) โตรณ	เสาระเนียด
๑๒) เสตจจตุต	เศวตฉัตร
๑๓) ขคโค	พระขรรค์
๑๔) ตาลวณภู	พัดใบตาล
๑๕) โมรหตโถ	กำหรงนกงุง
๑๖) วาลวีชนี	พัดวาลวีชนี
๑๗) อุนหีส	มงกุฎ
๑๘) มณปตโต	แก้วมณี
๑๙) สุมนทาม	พวงดอกมะลิ
๒๐) นิลุปปล	ดอกอุบลเขียว
๒๑) รตตูปปล	ดอกอุบลแดง

๒๒) เสตูปปล	ดอกอุบลขาว
๒๓) ปทุม	ดอกปทุม
๒๔) ปุณทริก	ดอกปุณทริก
๒๕) ปุณณขณ	หม้อเต็มด้วยน้ำ
๒๖) ปุณณปาฏ	ถาดเต็มด้วยน้ำ
๒๗) สมุทโท	สมุทร
๒๘) จกกวาโ	จักรวาล
๒๙) หิมวา	ป่าหิมพานต์
๓๐) สีนรุ	เขาสีนรุ
๓๑-๓๒) จนทิมสุรียา	ดวงจันทร์ และดวงอาทิตย์
๓๓) นกขตตาน	ดาวนักษัตร
๓๔-๓๗) จตตารอ มหาที่ปา	ทิวปใหญ่ทั้ง ๔
๓๘-๓๙) เทวปริตตที่ปสทสสาน	ทิวปน้อยสองพันทิวป
๔๐) อนตมโส จกกวตตริณโย ปริส	อุปาทาย สพโพ จกกลกขณสเสว ปริวโร

โดยที่สุคตหมายถึงบรียารของพระจักรพรรดิด้วย
กัณบเป็นบรียารของจักรลัษณะเช่นกัน

รอยพระพุทบาท เขาสมณภู
(Adam's Peak) ประเทศศรีลังกา

รอยพระพุทบาทคู่ ที่เมืองสาณูจี รัฐมัยมประเทศ
อินเดีย ด้านตะวันออก ราวพุทธศตวรรษที่ ๖

รอยพระพุทบาท
ของอินเดียโบราณ

ลักษณะพระบาทดังกล่าวเบื้องต้น ไม่สามารถทราบได้ว่าเพิ่มเติมขึ้นมาสมัยใด เนื้อความบอกแต่เพียงว่าเป็นการเพิ่มเข้ามาให้เต็มพร้อม (สัมพหุลวาระ) สันนิษฐานว่า น่าจะเป็นธรรมเนียมของการแต่งอรรถถา ซึ่งพยายามขยายความหรือเพิ่มเติมประเด็นไหนในพระไตรปิฎก ที่ยังไม่ชัดเจนให้แจ่มแจ้งขึ้น แต่ก็พยายามตีกรอบตนเองไม่ให้โลดโผนมากเกินไป อย่างไรก็ตามก็ทำให้เราเห็นภาพว่า ยุคอรรถถานั้นความเชื่อรอยพระพุทธบาท เริ่มมีพัฒนาการมากขึ้น

หลักฐานตรงนี้น่าจะเป็นเหตุให้พระเถร-จารย์ยุคต่อมา นำไปต่อยอดขยายความจนกลายเป็นสัญลักษณ์มงคล ๑๐๘ ประการ

อีกนัยหนึ่ง ลักษณะ ๔๐ ประการเบื้องต้นนั้น ทางศาสนาพราหมณ์เชื่อว่าเป็นสัญลักษณ์มงคล นิยมนำไปประกอบพิธีกรรมทางศาสนา ในลักษณะเป็นสัญลักษณ์ตัวแทนของเทพเจ้า หรืออาวุธของเทพเจ้า อาจเป็นไปได้ว่าลักษณะเหล่านี้เป็นสัญลักษณ์สำคัญของพราหมณ์ และเป็นที่รับรู้แพร่หลายสมัยนั้น พระเถร-จารย์เห็นว่าความมากอิทธิพลของพราหมณ์ อาจมีผลต่อการโน้มน้าวชาวพุทธ จึงจับสัญลักษณ์เหล่านี้เข้ามาเป็นส่วนหนึ่งของพระ-ศาสดาเจ้า

ต่อมาเห็นสมควรหันมาวิเคราะห์หลักฐานด้านประวัติศาสตร์กันบ้าง เพราะหากยึดความตามคัมภีร์อย่างเดียวย่อมได้แต่สาระ แต่หาได้อรรถรสไม่ การวิเคราะห์ปัจจัยภายนอกพระพุทธศาสนาจะทำให้เราเข้าใจอะไรหลายด้านมากกว่าที่เราคิด

เป็นที่ทราบกันแล้วว่าสมัยพุทธกาลนั้น ทรงมีพุทธาณุญาตให้สาวกสาวิการำลึกถึง

และกราบไหว้เฉพาะสังเวชนียสถาน ๔ เท่านั้น และบรรดาสาวกสาวิกาก็คงไม่มีใครอุทิศสร้างอะไรขึ้นมาเป็นตัวแทนของพระพุทธเจ้าเหมือนสมัยปัจจุบัน เหตุที่เป็นดังนั้น เพราะเคารพเชื่อฟังพระพุทธเจ้าประการหนึ่ง อีกประการหนึ่งเป็นธรรมเนียมของชาวอินเดีย ยุคนั้นที่ไม่นิยมสร้างอนุสรณ์สถานของศาสดา ซึ่งเชื่อว่าเป็นการไม่แสดงความเคารพ หรืออาจเชื่อว่าเป็นการไม่แสดงความศรัทธาลดลง

แม้แต่พระพุทธพจน์ก็ไม่บันทึกเป็นลายลักษณ์อักษร จำต้องท่องบ่นด้วยวิธีมุขปาฐะ

ครั้นหลังพุทธปรินิพพานแล้ว น่าจะมีการสร้างอนุสรณ์รำลึกนึกถึงองค์พระศาสดาแตกต่างกันไปตามท้องถิ่นที่ตนอยู่อาศัย พระเถรจารย์จึงได้จัดแบ่งสถานที่หรือสิ่งเคารพบูชาออกเป็น ๔ อย่าง เรียกว่าสัมมา-สัมพุทธเจดีย์ หรือเจดีย์ ได้แก่

๑) ธาตุเจดีย์ หมายถึง เจดีย์บรรจุพระบรมสารีริกธาตุ

๒) บริโภคเจดีย์ หมายถึง สิ่งหรือสถานที่ที่พระพุทธเจ้าเคยทรงใช้สอย เช่น ต้นโพธิ์สังเวชนียสถาน ๔ และสิ่งทั้งปวงที่พระพุทธเจ้าเคยทรงบริโภค เช่น บาตร จีวร และบริวารอื่นๆ

๓) ธรรมเจดีย์ หมายถึง เจดีย์บรรจุพระธรรม เช่น บรรจุใบลานจารึกพุทธพจน์ และ

๔) อุทเทสิกเจดีย์ หรือ เจดีย์สร้างอุทิศพระพุทธเจ้า ได้แก่ พระพุทธรูป เป็นต้น

รอยพระพุทธบาทน่าจะจัดเข้าไว้ในอุทเทสิกเจดีย์ เพราะเป็นการสร้างขึ้นมากเพื่อถวายเป็นพุทธบูชา และเป็นสัญลักษณ์น้อมนำ

พุทธศาสนิกชนให้เกิดศรัทธารำลึกนึกถึงพระ-
พุทธองค์มากขึ้น

หลักฐานเกี่ยวกับรอยพระพุทธรูปปรากฏ
เห็นครั้งแรกที่**ถ้ำพุทธและสาญจี**

รอยพระพุทธรูปที่ถ้ำพุทธนั้นมีลักษณะ
เป็นพระบาทคู่ สลักลงในแผ่นหิน อายุ
ประมาณพุทธศตวรรษที่ ๕ - ๖ ส่วนรอย
พระพุทธรูปที่สาญจีเป็นการสลักบนเสาหิน
อายุประมาณพุทธศตวรรษที่ ๕ - ๖ เช่น
เดียวกัน นอกจากอายุจะใกล้เคียงกันแล้ว
ลักษณะของรอยพระพุทธรูปก็คล้ายคลึงกัน
ด้วย เช่นมีรูปจักรอันหมายถึงพระธรรมจักร
ปรากฏอยู่กลางฝ่าพระบาททั้งสอง

นอกจากนั้น ยังพบเห็นรอยพระพุทธรูป
ที่**ตำบลติธาร** **ลุ่มแม่น้ำสวาด** ประเทศ
ปากีสถาน ซึ่งอยู่ในเขตแคว้นคันธาระโบราณ
ลักษณะพระพุทธรูปเป็นรอยสกัดเว้าลงใน
ก้อนหิน มีตัวอักษรแบบขโรษฐีเขียนกำกับไว้
ว่า **“นี่คือรอยพระบาทของพระพุทธเจ้า
ศากยมุนี”** ซึ่งนักโบราณคดีคำนวณระยะเวลา
แล้วว่า น่าจะประมาณพุทธศตวรรษที่ ๕ - ๖
สมัยหลวงจีนฟาเหียนและหลวงจีนเหียนจิ่ง
เดินทางมาจาริกแสวงบุญก็กล่าวไว้ในบันทึก
เช่นกัน

หลักฐานเหล่านี้ชี้ให้เห็นว่ามีการนับถือ
รอยพระพุทธรูปมาก่อนพุทธศตวรรษที่
๕ - ๖ แล้ว บางทีอาจย้อนรอยถอยหลังไปถึง
สมัยพระเจ้าอโศกก็เป็นได้ สังเกตได้จาก
พระสมณทูตอินเดียที่เดินทางไปเผยแผ่พระ-
พุทธศาสนายังเกาะลังกา ได้นำเอาคติความ
เชื่อเรื่องรอยพระพุทธรูปไปด้วย ต่อมาได้
แต่งคัมภีร์อธิบายว่าพระพุทธรูปเจ้าเสด็จเกาะ
ลังกา แล้วทรงประดิษฐานรอยพระพุทธรูป
ไว้บนยอดเขาสุมนภูฏหรือศรีปาทะ

ในส่วนของศรีลังกาค่อยมาวิเคราะห์ตอน
ต่อไป (ไม่นานเกินรอ)

ผู้เขียนคิดเอาเองว่า การที่พระเถระจารย์
คิดสร้างคติความเชื่อขึ้นมาครั้งนี้ น่าจะมีเหตุผล
อะไรสักอย่างหนึ่งอยู่เบื้องหลัง และคงมิใช่
ปัจจัยภายในเป็นตัวบังคับขับเคลื่อน น่าจะ
เป็นแรงกดดันจากภายนอกเป็นแน่

หากศึกษาประวัติศาสตร์อินเดียประมาณ
พุทธศตวรรษที่ ๔ - ๕ จะเห็นการอุบัติขึ้น
ของคติความเชื่ออย่างหนึ่ง เรียกว่า **วิษณุบาท**
ซึ่งโด่งดังแพร่หลายจนยากที่ผู้คนอินเดียจะ
ปฏิเสธได้ ปรากฏการณ์วิษณุบาทเป็นผลสืบ
เนื่องมาจากความมากอิทธิพลของเทพเจ้า
นามว่า **วิษณุ** แม้จะเป็นเทพเจ้าที่ชาวอินเดีย
เคารพนับถือมาตั้งแต่สมัยพระเวทก็จริง แต่
ความลงตัวเพิ่งมาปรากฏเห็นสมัยหลังพุทธกาล
ไม่นาน

ความโด่งดังของเทพวิษณุมาจากการสร้างสรรค์ของพวกพราหมณ์ แต่กลายเป็นที่รู้จักแพร่หลายสมัยหลังพุทธกาล อาจเป็นเพราะเทพเจ้าองค์นี้สามารถตอบสนองความต้องการทางจิตวิญญาณของชาวฮินดู ซึ่งพากันโยยหาความเป็นเอกลักษณ์แห่งลัทธิตน หลังจากตกเป็นรองพุทธศาสนามาเนิ่นนาน นับจากสมัยพระเจ้าอโศกมหาราชเรื่อยมา

ความเชื่อในมหรืธานุภาพของเทพวิษณุคงจะเป็นที่แพร่หลายดังกล่าวอ้าง และสถานที่แห่งใดเป็นบุญสถานของพุทธศาสนาก็มักมีเทวาลัยของเทพวิษณุอยู่เคียงข้างเสมอ โดยมีการแตงนิทานเล่าขานอิทธิปาฏิหาริย์ของเทพวิษณุเหนือพุทธ ดังเช่น วิษณุบาทแห่งเมืองพุทธคยา

นิทานปรัมปราเล่าว่าครั้งหนึ่งคยาสูรได้พรวิเศษจากพระพรหมว่า หากใครต้องการบรรลุโมกษะ เพียงแค่มองเห็นร่างตนก็สามารถบรรลุโมกษะได้ นับแต่นั้นมา มีผู้คนหลั่งไหลมาเช่นไหว้คยาสูรแล้วทศนาจนบรรลุโมกษะมากต่อมาก ร้อนถึงเทพวิษณุผู้ยิ่งใหญ่เกรงว่าจะเป็นหนทางให้คนชั่วได้ช่อง จึงเหาะมาแสดงฤทธิ์เหยียบเศียรคยาสูรจมดิน จึงปรากฏเป็นรอยเท้าด้งเห็นในปัจจุบัน

ไม่ว่าเรื่องราวเช่นนี้จะเป็นจริงหรือไม่ แต่ช่างบังเอิญเหลือเกิน เพราะสถานที่ดังกล่าวไม่ไกลจากต้นพระศรีมหาโพธิ์ อันเป็นสถานที่ตรัสรู้ของพระพุทธเจ้า และสมัยนั้นพระพุทธศาสนากำลังโด่งดังแพร่หลาย หากให้ตีความคยาสูรนั้นไซ้ไรหาใช่ใครอื่น คงหมายถึงพระพุทธศาสนาของเราเป็นแน่

เมื่อเจอปร่ำวาทเช่นนี้ พระเถรจารย์คงนึ่งเฉยไม่ได้ จำเป็นต้องแก้ไขสถานการณ์อย่างเร่งด่วน จึงมาสรุปลงตรรอยพระพุทธบาทเสมือนหนามยอกเอาหนามบ่ง และข้อมูลนั้นหากจะอ้างเฉพาะเนื้อความในพระไตรปิฎกก็คงไม่เพียงพอที่จะต้านกระแสวิษณุบาทได้ จึงจำต้องเพิ่มลักษณะภายในรอยพระพุทธบาทมากขึ้น จึงกลายมาเป็นสัญลักษณ์มงคล ๔๐ ประการ ดังปรากฏในคัมภีร์สุมังคละวิลาสิณีดังกล่าว

ทั้งหลายทั้งปวงเป็นเพียงการวิเคราะห์เท่านั้น อย่าได้ถือความเป็นจริงเป็นจ้งจนวนเห็น ว่านอกระรมนอกวินัย ผู้อ่านที่ชาญฉลาดย่อมสามารถเลือกเก็บเอาเฉพาะสิ่งที่เป็นประโยชน์ ส่วนการวิเคราะห์ถือเสียว่าเป็นของประดับโลกให้ตระการตาเท่านั้น

(ครวหน้ามาว่าศรีลังกาต่อ)

ชวนเที่ยววัดพุทธเกษตรวิทยาในไทย :

“วัดพระธาตุผาซ่อนแก้ว”

เปิดอีกครั้ง !

หลังต้องปิดชั่วคราวเพราะพิษภัยแล้ง

วัดพระธาตุผาซ่อนแก้วเปิดให้เข้าชมตามปกติแล้ว

หลังจากช่วงที่ผ่านมาเขาค้อเริ่มมีฝนตกลงมาบ้างแล้ว และมีเอกชนบริจาคเงินให้ทางวัด เริ่มคลี่คลาย แต่ยังไม่เข้าสู่ภาวะปกติ ๑๐๐%

เพจ ททท. พิษณุโลก โปสต์แจ้งข้อความวัดพระธาตุผาซ่อนแก้ว อ.เขาค้อ จ.เพชรบูรณ์ เปิดให้เข้าเยี่ยมชมอีกครั้ง หลังที่ผ่านมาต้องปิดชั่วคราวเนื่องจากปัญหาภัยแล้งจนทำให้ขาดแคลนน้ำใช้ พร้อมขอความกรุณาผู้ที่จะไปเที่ยวชมวัด ให้ใช้น้ำอย่างประหยัด ระวังเรื่องการแต่งกาย และสำรวมกิริยาวาจา

และขอความกรุณานักท่องเที่ยวทุกท่านที่ต้องการเดินทางไปชมวัดพระธาตุผาซ่อนแก้ว กรุณาใช้น้ำอย่างประหยัด ระวังเรื่อง การแต่งกาย สำรวมกิริยาวาจา และงดใช้เสียงดัง เพื่อความสงบของวัดด้วยค่ะ (๑๓ พ.ค. ๒๕๕๙)

เจดีย์พระธาตุผาซ่อนแก้ว สิริราชย์ธรรมณมิต
หนึ่งในไฮไลต์สำคัญของวัดพระธาตุผาซ่อนแก้ว

ทั้งนี้วัดพระธาตุผาซ่อนแก้ว ได้ปิดงดให้เข้าเยี่ยมชมชั่วคราว ในช่วงปลายเดือน เม.ย. ๕๙ ที่ผ่านมา เนื่องจากประสบปัญหาภัยแล้ง ทำให้ขาดแคลนน้ำใช้ ส่งผลกระทบต่อการท่องเที่ยวและร้านค้ารอบวัด

เพจ การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย สำนักงานพิษณุโลก หรือ ททท.พิษณุโลก ที่รับผิดชอบพื้นที่ท่องเที่ยวใน ๓ จังหวัด คือ พิษณุโลก เพชรบูรณ์ และพิจิตร โปสต์ข้อความในแฟนเพจว่า

นอกจากนี้หลังการเปิดให้เยี่ยมชมอีกครั้ง ได้มีรายงานข่าวว่า คนงานวัดจำนวนราว ๑๐ คน ได้ช่วยกันรื้อถอนป้ายปิดงดให้บริการเข้าเยี่ยมชม ที่ติดตั้งรอบบริเวณวัดออก เพื่อเปิดให้นักท่องเที่ยวเข้าเยี่ยมชมได้ตามปกติ จนสร้างความดีใจให้แก่นักท่องเที่ยวที่เดินทางไปที่วัด ในขณะที่ร้านค้ารอบวัดต่างพากันแสดงความยินดี โดยคาดหวังว่าหลังจากนี้บรรยากาศการท่องเที่ยวและการค้าขายจะกลับมาคึกคักอีกครั้ง

พระอาจารย์ปารมี สุรยทุธ เจ้าอาวาส วัดพระธาตุผาซ่อนแก้ว กล่าวว่า หลังมีฝนตก และมีเอกชนบริจาคน้ำให้ทางวัด ทำให้การขาดแคลนน้ำภายในวัดเริ่มคลี่คลาย แต่ยังไม่เข้าสู่ภาวะปกติ สงสารนักท่องเที่ยวที่เดินทางมาตั้งแต่เหนือจรดใต้ แต่ต้องผิดหวังกลับไป นอกจากนี้ร้านค้าก็ค้าขายไม่ได้ เพราะนักท่องเที่ยวลดลง เมื่อสถานการณ์เริ่มดีขึ้น จึงเปิดให้เข้าเยี่ยมชมได้ตามปกติ ส่วนเรื่องอยากให้ทางร้านค้าช่วยสร้างห้องน้ำ เพื่อแบ่งเบาภาระให้กับทางวัด ตอนนี้ก็ยังไม่เห็นมีร้านค้าไหนจะมอง หรือให้ความสำคัญกับเรื่องนี้ และเรื่องสิ่งปลูกสร้าง ที่เวลานี้เริ่มบดบังศาสนสถานสำคัญของวัดเริ่มมีมากขึ้น จึงอยากให้ช่วยจัดระเบียบ

สำหรับวัดพระธาตุผาซ่อนแก้ว ตั้งอยู่ที่บ้านทางแดง ต.แคมป์สน อ.เขาค้อ ได้ชื่อว่าเป็นดินแดนแห่งธรรมอันงดงามวิจิตร ภายในวัดพระธาตุผาซ่อนแก้วมี ๒ ส่วนสำคัญให้ผู้มาเยือนได้เที่ยวชม ได้แก่

“มหาวิหาร พระพุทธเจ้า ๕ พระองค์”
กับงานพุทธสถาปัตยกรรมพระพุทธรูปองค์ใหญ่ สีขาวเด่น สร้างเป็นรูปพระพุทธรูป ๕ พระองค์ ซ้อนไล่เรียงจากองค์เล็กขึ้นไปสู่องค์ใหญ่ ดูอลังการงดงามเปี่ยมล้นด้วยพลังแห่งศรัทธา ซึ่งมหาวิหารแห่งนี้สร้างขึ้นเพื่อร่วมน้อมถวายเป็นพระราชากุศล เนื่องในโอกาสเฉลิมฉลอง พระชนมพรรษา ๘๕ พรรษาขององค์พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว และเพื่อใช้เป็นสถานที่ประกอบศาสนกิจและเป็นที่พักของผู้เข้าปฏิบัติธรรม

มหาวิหาร พระพุทธเจ้า ๕ พระองค์

อีกมุมหนึ่งของมหาวิหาร พระพุทธเจ้า ๕ พระองค์

“เจดีย์ พระธาตุผาซ่อนแก้ว สิริราชย์ธรรมนฤมิต” ที่สร้างอย่างยิ่งใหญ่สวยงามด้วยรูปทรง ดอกบัวซ้อน ๗ ชั้น โดยมีการนำเครื่องถ้วยเบญจรงค์ อัญมณี แก้วแหวน เงินทอง มาประดับตกแต่งอยู่ทั่วไป ไม่ว่าจะ เป็น เส้า ผั่ง เพดาน หรือแม้กระทั่งพื้นทาง

เดินก็ยังมีการตกแต่งเป็นลวดลายอย่างสวยงาม เป็นอีกหนึ่งความโดดเด่นของมหาเจดีย์แห่งนี้

มีการนำเครื่องถ้วยเบญจรงค์มาประดับตกแต่ง จนกลายเป็นเอกลักษณ์ของวัดพระธาตุผาซ่อนแก้ว

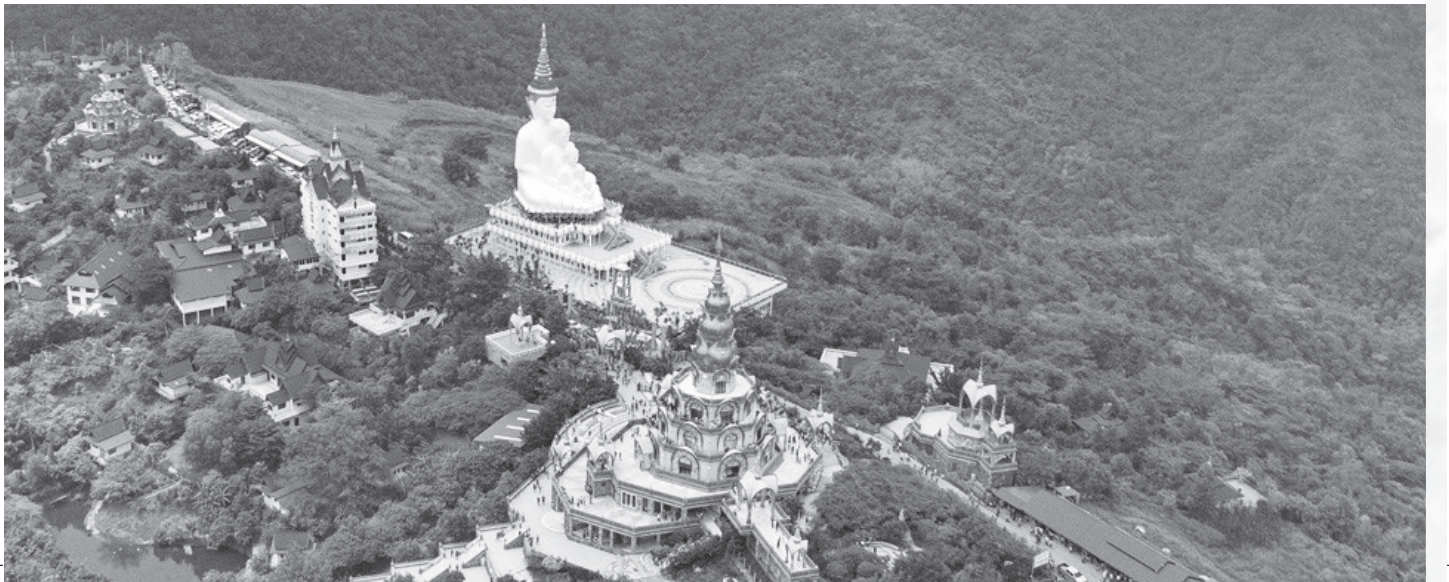
ขณะที่ภายในเจดีย์ พระธาตุผาซ่อนแก้วฯ แบ่งเป็นชั้นต่างๆ มีพระพุทธรูปประดิษฐานให้สักการะ มีบันไดเวียนเดินชมโมบายลูกแก้วอันสวยงาม ขณะที่บริเวณด้านนอกองค์เจดีย์ มีเส้นทางเดินสู่ชั้นบน ที่ถือเป็นจุดชมวิวกว้างทัศนียภาพอันสวยงามของวัดพระธาตุผาซ่อนแก้ว สามารถ

มองเห็นมหาวิหาร พระพุทธเจ้า ๕ พระองค์ และซุ้มองค์พระต่างๆ ได้อย่างสวยงาม

นอกจากนี้ที่วัดพระธาตุผาซ่อนแก้วยังมีสิ่งน่าสนใจอื่นๆ อาทิ พระพุทธเลิศรัตนโชติมณี (พระหยกเขียว) พระพุทธรัตนสัมฤทธิ์ผล (พระหยกขาว) และพระสีวลีที่ลานพระสีวลีให้สักการบูชา

และด้วยการผสมผสานพลังแห่งศรัทธากับงานพุทธศิลป์ ที่สร้างสรรค์ออกมาได้อย่างอลังการงดงามวิจิตร ทาง ททท. จึงได้ชูวัดพระธาตุผาซ่อนแก้วให้เป็น ๑ ใน ๑๐ แหล่งท่องเที่ยวในโครงการ “Dream Destination ๑” กาลครั้งหนึ่ง...ต้องไป ซึ่งวันนี้วัดพระธาตุผาซ่อนแก้วถือเป็นหนึ่งในสถานที่ท่องเที่ยวที่ต้องห้ามพลาด สำหรับผู้มาเยือนเพชรบูรณ์

ผู้สนใจสามารถสอบถามข้อมูลเพิ่มเติมได้ที่ (ททท.) สำนักงานพิษณุโลก โทร. ๐-๕๕๒๕-๒๗๔๒-๓ (ขอขอบพระคุณข้อมูลจากหนังสือพิมพ์ผู้จัดการ ๑๔ พฤษภาคม ๒๕๕๙)

ชวนเที่ยววัดพุทธเถรวาทในเมียนมาร์ :

มณฑลเลย - พุกาม

กองบรรณาธิการ

วัดตาโมต ชเวกูจี (Shinpin Shwegugyi) มณฑลเลย

Tamote วัด Shinpin Shwegugyi ตั้งอยู่ที่เมือง เจ้าแซ (Kyaukse) รัฐมณฑลเลย ใน ปีพ.ศ. ๒๕๓๖ (ค.ศ. ๑๙๙๓) ชาวบ้านได้พบร่องรอยของเจดีย์อยู่ภายใต้เนินดินที่คิดจะสร้างเจดีย์ขึ้นใหม่ จึงได้แจ้งให้กรมศิลปากร เมืองมณฑลเลย ทราบ จนใน ปีพ.ศ. ๒๕๕๑ (ค.ศ. ๒๐๐๘) กรมโบราณคดี ได้ส่งสถาปนิกและนักโบราณคดี คือ Tam-pawaddi U Win Maung มาดำเนินการขุดค้น ขุดแต่งที่เนินเจดีย์แห่งนี้ และพบว่า พระเจดีย์องค์นี้ มีการสร้างซ้อนทับกันหลายครั้งหลายสมัย คือ

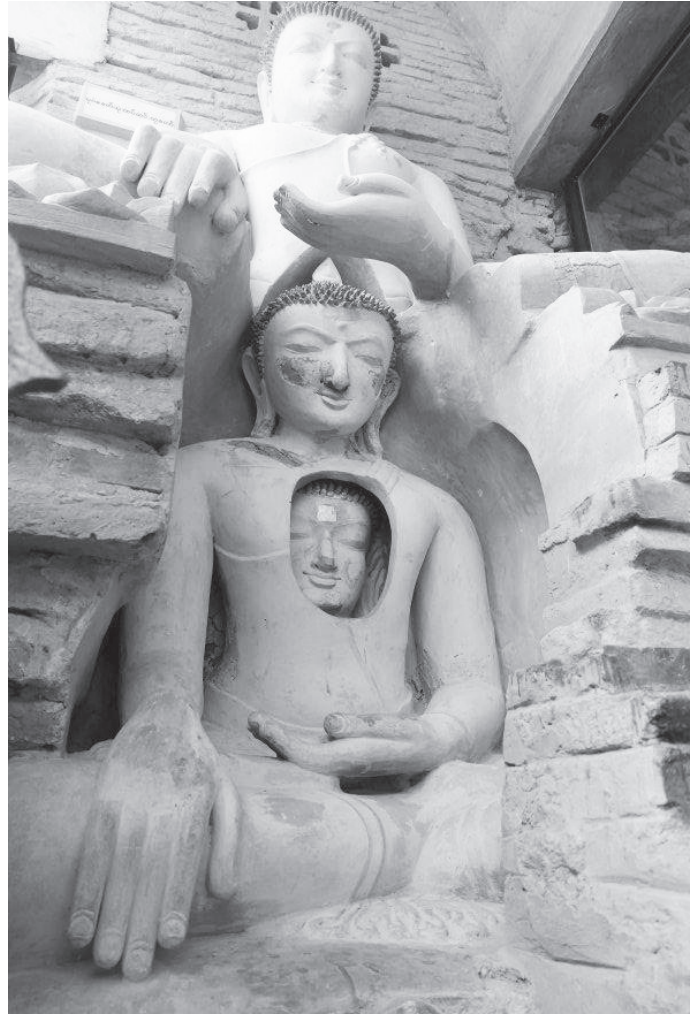

ชั้นในสุด หรือ ชั้นที่เก่าที่สุด สร้างขึ้นโดย **พระเจ้าอานวรัฐะ (Anawrahta)** ครองราชย์อยู่ระหว่างปีพ.ศ. ๑๕๘๗ - พ.ศ. ๑๖๒๐ (ค.ศ. ๑๐๔๔ - ค.ศ. ๑๐๗๗)

ต่อมา **พระเจ้านรปติสินธุ** (Narapatisithu) ครองราชย์อยู่ระหว่าง ปีพ.ศ. ๑๗๑๖ - ๑๗๕๓ (ค.ศ. ๑๑๗๓ - ๑๒๑๐) ได้มาสร้างครอบทับอีกชั้นหนึ่ง สมัยอาณาจักรพุกาม

และสุดท้าย ในรัชสมัย **พระเจ้าอุษามะ** (Uzana) ราชวงศ์ภิกษุญา ของพม่า ครองราชย์ระหว่างปีพ.ศ. ๑๘๖๗ - พ.ศ. ๑๘๘๖ (ค.ศ. ๑๓๒๔ - ค.ศ. ๑๓๔๓)

หลังจากนั้นเนินเจดีย์แห่งนี้ถูกทิ้งร้างและถูกปกคลุมด้วยธรรมชาติ ทำให้ยังคงรักษาหลักฐานและสภาพของสิ่งก่อสร้างสมัยพุกามไว้ได้เป็นอย่างดี จนกระทั่งได้มีการขุดค้นพบและอนุรักษ์ไว้เป็นสถานที่ท่องเที่ยวศึกษาศิลปะแบบพุกาม ที่น่าสนใจมาก แห่งหนึ่ง ในรัฐมัณฑลเลย์

วัดเยตาพัน (วัดดอกมะเดื่อ)

วัดนี้เป็นวัดที่ พระมเหสีของพระเจ้าเซง-พยูชินพระองค์หนึ่ง พระนามว่า **พระองค์เจ้าประทีป** ซึ่งเป็นพระธิดาองค์โตของสมเด็จพระเจ้าเอกทัศ ซึ่งเป็นพระเชษฐาของสมเด็จพระมหาเถรอุทุมพร นับเป็นพระราชนัดดาโดยตรง ได้ทรงอุปถัมภ์สมเด็จพระมหาเถรอุทุมพร เป็นอย่างดี

เมื่อพระราชนัดดาของสมเด็จพระมหาเถรอุทุมพร ได้ยกฐานะฐานะขึ้นเป็นพระมเหสีหรือ พระชายาก็ตาม เพื่อให้การดูแลอุปถัมภ์สมเด็จพระมหาเถรอุทุมพร สะดวกและใกล้ชิดมากขึ้น จึงได้สร้างวัดขึ้นอีกแห่งหนึ่งทางด้านทิศใต้ของพระราชวัง ชื่อ **วัดดอกมะเดื่อ**

ที่วัดนี้ มีพระพุทธรูปอยู่องค์หนึ่ง แกะจากไม้มะเดื่อ เชื่อกันว่า เป็นฝีพระหัตถ์ของสมเด็จพระมหาเถรอุทุมพร ทรงจำหลักขึ้น เรียกกันต่อมาว่า **พระพุทธรูปมะเดื่อ** เนื่องจากเป็นพระพุทธรูปแกะขึ้นด้วยไม้มะเดื่อ ซึ่งเป็นไม้เนื้ออ่อน จึงชำรุดผุพังเสีย สุดท้ายได้ซ่อมแปลงพระพุทธรูปองค์เดิม เป็นพระพุทธรูปแบบบัวเข็ม หรือพระอุปคุต แทนด้วยการปั้นพอกทับองค์เดิมไว้ แต่ยังคงจะเห็นร่องรอยของไม้เดิมที่ทำเป็นรูปเรือนแก้วอยู่ทางด้านหลัง

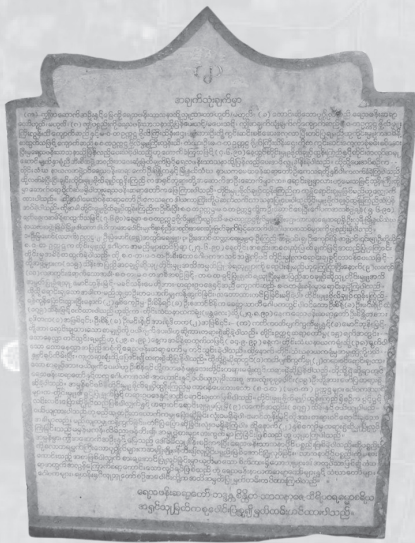
พุกาม แสงแรกแห่งราชวงศ์พม่า

หลังจากสมเด็จพระมหาเถรอุทุมพร เสด็จสวรรคตแล้ว (พ.ศ. ๒๓๓๙) ในระยะเวลาต่อมา จนถึงรัชกาลพระเจ้าพุกาม (พ.ศ. ๒๓๘๙ - ๒๓๙๕) พระเจ้าทอง ซึ่งพระมารดา คือ พระราชันย์ดาของสมเด็จพระมหาเถรอุทุมพร ขึ้นรับตำแหน่งเป็นพระมหาอุปราชาแห่งกรุงอังวะ จึงได้มีการบูรณะวัดมะเดื่อขึ้นอีกครั้ง และเรียกชื่อนี้อีกนามหนึ่งว่า **วัดพระมหาอุปราชา**

ที่เมืองพุกาม แดดอ่อน ๆ พอดีกับการเดินทางไป เจดีย์ชเวสันทอ ซึ่งตั้งอยู่นอกเมืองพุกามไปทางทิศตะวันออกเฉียงใต้ ประมาณ ๑-๒ กิโลเมตร เพื่อไต่บันไดขึ้นไป ชมทิวทัศน์ทุ่งเจดีย์พุกาม จนพระอาทิตย์ใกล้ลับขอบฟ้าลาจาก (อย่าลืมติดไฟฉายส่วนตัวไปด้วยละ...อิ อิ)

ล่องเรือชมทิวทัศน์สองฝั่งลำน้ำอิรวดี ย้อนรอยไปตามหาเชลยไทยชาวไทยเดียด กลุ่มหนึ่ง ที่ถูกจัดให้ตั้งบ้านเรือนอยู่ที่เมืองมินบู (Minbu) โดยยังปรากฏหลักฐาน ภาพจิตรกรรมฝาผนัง เป็นฝีมือช่างเขียน ศิลปกรรมแบบ อยูธยา เช่น ที่ วัดกู่จู้ดจีกุพญา (Kyi Gu Phaya) เมือง มินบู (Minbu) มณฑลมัคเวย์ (Magwe) เป็นต้น แวะดู พอให้หายคิดถึงสักเล็กน้อย ก่อนจะไปถึงเมืองพุกาม เมื่อยามแดดร่มลมตก

ตามประวัติกล่าวว่า พระเจ้านิรุทธ์เป็นผู้สร้างเจดีย์แห่งนี้ เมื่อคราวที่นำกำลังทหารไปช่วยเมืองหงสาวดีต่อสู้กับกองทัพขอม เมื่อได้รับชัยชนะขับไล่ขอมออกไปแล้ว จึงได้รับพระราชทานเส้นพระเกศาธาตุของพระพุทธเจ้า และพระราชธิดาเป็นบำเหน็จรางวัลจากพระเจ้าหงสาวดี โดยให้แม่ทัพ คือ พระเจ้ากยัณสิต เมื่อครั้งยังเป็นข้าราชการชั้นผู้ใหญ่เป็นผู้บัญชาเชิญกลับมาเมืองพุกาม

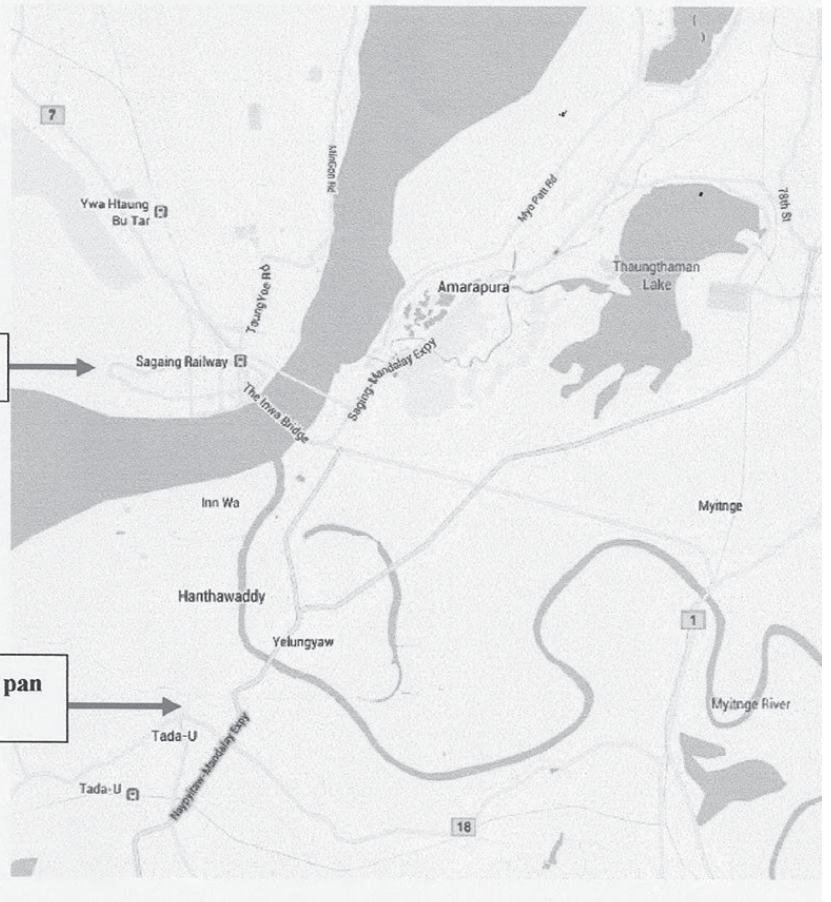
ระหว่างทางพระเจ้ากยัณสิตแอบมีความสัมพันธ์กับพระราชธิดาพระเจ้าหงสาวดี เมื่อมาถึงเมืองพุกาม พระเจ้านิรุทธ์ทรงทราบเรื่อง จึงให้จับพระเจ้ากยัณสิต ๆ หลบหนีออกจากเมืองไปหลบอยู่ในป่าบริเวณที่ตั้งวิหารนากายน ส่วนพระเกศาธาตุนั้น พระเจ้านิรุทธ์ทรงให้สร้างเจดีย์ชเวสันดอร์นี้บรรจุไว้

คำว่า **ชเวสันดอร์** แปลว่า “เจดีย์พระเกศาทองคำ” เจดีย์แห่งนี้สร้างขึ้นโดยกษัตริย์ในราชวงศ์พุกาม ราวพุทธศตวรรษที่ ๑๗ เป็นที่ประดิษฐานพระเกศาธาตุของพระพุทธเจ้า

วัดมหาเต็งดอจี

วัดมะเตือ (Yay tha pan Monastery)

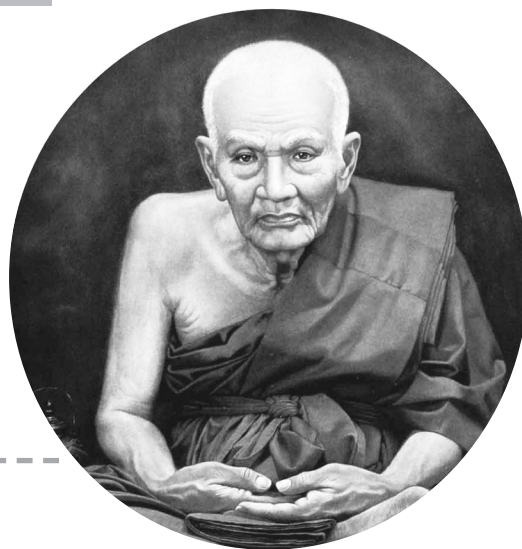

หลวงปู่ทวด

ผู้สร้างมหาคุณูปการแก่ชาติ

และ พระศาสนา (ตอน ๒)

ปาว-เตโช

ตอนที่แล้ว ได้กล่าวถึงประวัติหลวงปู่ทวดว่า ในวัยเด็ก ท่านมีชื่อว่า ปู่ เป็นบุตรนายหุนางจันทร์ เกิดที่เมืองสทิงพระ จังหวัดสงขลา อายุ ๗ ขวบ ได้เรียนหนังสือกับสมภารจวง วัดเจติยหลวง เมื่ออายุ ๑๔ ปี ได้บวชเป็นสามเณรศึกษามูลกัจจายนกับท่านพระครูสังฆธรรมรังษี จบแล้วไปศึกษาต่อที่สำนักพระครูกาเดิม อายุครบ ๒๐ ปี ได้อุปสมบทเป็นพระภิกษุ มีฉายาว่า **สามิราโม** เรียนจบธรรมบทปริบูรณ์แล้วเดินทางไปยังกรุงศรีอยุธยาเพื่อศึกษาธรรมเพิ่มเติมอีก ซึ่งในระหว่างเดินทางโดยเรือสำเภา ได้เกิดพายุฝน ท้องทะเลวิปริต จนเรือต้องจอดนิ่งอยู่เป็นเวลา ๓ วัน ๓ คืน ทำให้ทุกคนในเรือเดือดร้อนเพราะขาดน้ำดื่ม แต่ทุกคนก็ผ่านพ้นวิกฤติไปได้ ด้วยอานุภาพของพระภิกษุปู่ที่เอาเท้าเหยียบน้ำทะเลแล้วกลายเป็นน้ำจืดให้ทุกคนได้ดื่มและใช้สอยอย่างเพียงพอ

ในสมัยที่ท่านศึกษาธรรมอยู่ที่วัดราชานุวาส กรุงศรีอยุธยา เจ้ากรุงลังกาได้ทำพระเจ้ากรุงไทยให้ทรงแปลพระธรรมในเม리트ทองคำ และเรียบเรียงตามลำดับให้เสร็จภายใน ๗ วัน ถ้าทำไม่สำเร็จ พระเจ้ากรุงไทยจะต้องถวายดอกไม้ เงิน และทอง ส่งเป็นบรรณาการแก่กรุงลังกาทุกๆ ปี พระเจ้ากรุงไทยจึงตรัสสั่ง

ให้ศรีธรรมาภัยสังฆการีประกาศหาพระภิกษุผู้แปลพระธรรมทั่วประเทศ จนในที่สุดได้ไปพบกับพระภิกษุปู่ เมื่อท่านได้ทราบเรื่องแล้วจึงรับคำนิมนต์ และเมื่อถึงวันแปลพระธรรม แม้ท่านจะถูกพวกพราหมณ์ดูหมิ่นก็ตาม แต่ก็ตอบโต้จนพวกพราหมณ์ต้องนิ่งไป จากนั้นท่านก็สงบจิตอธิษฐาน และคว่ำบาตรเททองเรียรายบนพรหม เพื่อเรียบเรียงเม리트ทองคำตามลำดับอักษรต่อไป

ภิกษุปู่แปลพระไตรปิฎกในเม리트ทองคำสำเร็จ

ด้วยอำนาจบารมีอิทธิฤทธิ์ของท่าน ประกอบกับโชคชะตาของประเทศชาติที่จะไม่เสื่อมเสีย อธิปไตย ด้วยเดชแห่งคุณของพระพุทธ พระธรรม พระสงฆ์ และเทพยดาเจ้าทั้งหลาย จึงดลบันดาลให้ท่านเรียบเรียงและแปลอักษรในเม리트ทองคำจำนวน ๘๔,๐๐๐ เม리트 เป็นลำดับโดยสะดวกและไม่ติดขัดประการใดเลย

ขณะที่พระภิกษุปู่เรียงและแปลอักษรไปได้มากแล้ว ปรากฏว่าเม리트ทองคำตัวอักษรขาดหายไป ๗ ตัว คือ ตัว ส วิ ธา ปุ กะ ยะ ปะ ท่านจึงทวงถามเอาที่พราหมณ์ พราหมณ์

ทั้ง ๗ คนยอมจำนน จึงประเคนเมล็ดทองคำ ที่ตนซ่อนไว้นั้นให้ท่านแต่โดยดี และในที่สุด ท่านก็แปลพระไตรปิฎกในเมล็ดทองคำสำเร็จ บริบูรณ์ เป็นการชนะพราหมณ์ ในเวลาเย็น ของวันนั้น ก็ได้ยินเสียงดนตรี ปี่พาทย์ประโคม พร้อมเสียงประชาชนโห่ร้อง ต้อนรับชัยชนะ เสียงดังสนั่นหวั่นไหวทั่วพระนครศรีอยุธยา เป็นการฉลองชัย

พระราชาทรงแต่งตั้งสมณศักดิ์แต่พระ- ภิกษุปู

สมเด็จพระมหาธรรมราชาทรงพระโสมนัส ยินดีเป็นที่ยิ่ง จึงทรงตรัสสั่งถวายราชสมบัติ ให้พระภิกษุปูครอง ๗ วัน แต่ท่านไม่ยอมรับ โดยให้เหตุผลว่า สมณเพศไม่สมควรที่จะ ครองราชสมบัติ อันผิดกิจของสมณะควร ประพฤติ พระองค์ก็มีพระประสงค์อันแรงกล้า ที่จะสนองคุณความดี และความชอบอัน ใหญ่ยิ่งให้แก่ท่านในครั้งนี้ จึงทรงพระกรุณา โปรดเกล้า แต่งตั้งให้พระภิกษุปูดำรงสมณศักดิ์ พระราชทานนามว่า “**พระราชมนูสีมาราม คุณุปมาจารย์**” ในเวลานั้น ท่านได้ประจำ พรรษาอยู่ ณ วัดราชานูวาส ศึกษาและปฏิบัติ ธรรมอยู่เป็นเวลาหลายปี ด้วยความสงบร่มเย็น เป็นสุขตลอดมา

พระราชมนูสีมารามฯ ปลุกเสกน้ำ พระพุทธรูปขัดโรคระบาด

ครั้งหนึ่ง ในพระมหานครศรีอยุธยาเกิด โรคระบาดร้ายแรง คือ อหิวาตกโรค ประชาชน ล้มป่วยเจ็บตายลงเป็นอันมาก ประชาชน พลเมืองเดือดร้อนเป็นยิ่งนัก สมัยนั้นหญิงยาก ก็ไม่มี นิยมใช้รักษาป้องกันด้วยอำนาจคุณ พระศรีรัตนตรัย

พระเจ้าอยู่หัวทรงวิตกกังวลมาก เพราะ ไม่มีวิธีใดจะช่วยรักษาและป้องกันโรคนี้อันได้ และทรงระลึกถึงพระราชมนูสีมารามคุณุป- มาจารย์ขึ้นได้ จึงตรัสสั่งให้ศรีธรรณชัชไปนิมนต์ ท่านเข้ามาเฝ้า ทรงปรารภในเรื่องทุกข์ร้อน ของพลเมืองที่ได้รับทุกข์ยากด้วยโรคระบาด อยู่ขณะนี้ ท่านจึงทำพิธีปลุกเสกน้ำพระพุทธร- มนต์ แล้วนำไปประพรมให้แก่ประชาชนทั่ว พระนคร ปรากฏว่าโรคระบาดได้ทุเลาเหือด หายไปในไม่ช้า ประชาชนได้รับความร่มเย็น เป็นสุขตลอดมา ในหลวงทรงพระปรีดา ปราโมทย์เป็นอันมาก ทรงเคารพเลื่อมใสใน องค์ท่านอย่างยิ่ง วันหนึ่งได้ตรัสปรารภกับ ท่านว่า ต่อไปนี้หากพระคุณเจ้ามีความ พิจารณาสิ่งอันใด ขอนิมนต์แจ้งให้ทราบ ความปรารถนาอันนั้นๆ จะพระราชทานถวาย ขอพระคุณเจ้าอย่าได้เกรงพระทัยเลย

เมื่อถึงวัยชรา ได้ทูลลาพระราชากลับ ภูมิลำเนาเดิม

กาลล่วงมานาน ประมาณว่า พระราชมนูสี มารามคุณุปมาจารย์มีวัยชราแล้ว วันหนึ่ง ท่านได้เข้าเฝ้าถวายพระพรทูลลาจะกลับ ภูมิลำเนาเดิม พระองค์ทรงเกรงใจท่าน ไม่ กล้านิมนต์ขอร้องแต่อย่างใด ได้พระราชทาน อนุญาตตามความปรารถนาของท่าน

เมื่อพระราชมนูสีมารามคุณุปมาจารย์ กลับภูมิลำเนาเดิม ครั้งนั้นปรากฏภูมิหลักฐาน ไว้ว่า ท่านเดินกลับทางบก ฤๅคงศิโปรดสัตว์ เรื่อยมาเป็นเวลาช้านาน จนถึง**วัดพัทธสิงห์ บรรพตพะโคะ**

ตามแนวทางที่ท่านเดินและพักแรมที่ใด ต่อมาภายหลังสถานที่ท่านพักแรมนั้นเกิดเป็น

สถานที่ศักดิ์สิทธิ์ ประชาชนในถิ่นนั้นได้ทำการเคารพบูชามาถึงบัดนี้ คือปรากฏว่าขณะที่ท่านพักแรมอยู่ที่บ้านโกฏี ในอำเภอปากพนัง เมื่อท่านเดินทางจากไปแล้ว ประชาชนยังมีความเคารพเลื่อมใสท่านอยู่มาก จึงได้ชักชวนกันขุดดินพูนขึ้นเป็นเนินตรงกับที่ท่านพักแรมไว้เป็นที่ระลึก รอบๆ เนินดินนั้นจึงเป็นคูน้ำล้อมรอบเนิน และสถานที่แห่งนี้ ต่อมาก็เกิดเป็นสถานที่ศักดิ์สิทธิ์จนถึงบัดนี้

เมื่อท่านเดินทางมาถึงหัวลำภูใหญ่ ในอำเภอหัวไทร ในเวลานี้ เป็นสถานที่ที่มีหัตถรายชาวสะอาด ต้นลำภูแฝกกิ่งก้านสาขาร่มเย็นสบาย ท่านจึงพักแรมอาศัยต้นลำภูนั้น ทำสมาธิวิปัสสนา ประชาชนในถิ่นนั้นได้พร้อมใจกันมากرابไหว้บูชา และฟังท่านแสดงธรรม อันเป็นหลักควรปฏิบัติของพระพุทธศาสนา ต่อมาประชาชนเพิ่มความเลื่อมใสศรัทธาแรงกล้า จึงพร้อมใจกันสร้างศาลาถวายขึ้นหลังหนึ่ง แต่ท่านก็ได้จากสถานที่นี้ไปแล้ว ต่อมาภายหลังไม่นาน ศาลาหลังนี้เกิดเป็นศาลาศักดิ์สิทธิ์ ประชาชนชาวบ้านถิ่นนั้น และถิ่นใกล้เคียง จึงชักชวนกันมาทำพิธีสมโภชศาลาศักดิ์สิทธิ์หลังนั้นเป็นการระลึกถึงท่านถือเอาวันพฤหัสบดีเป็นวันพิธี ชักชวนกันทำขนมโคมาบวงสรวง สมโภชทุกวันพฤหัสบดีเป็นประจำ เป็นประเพณีมาจนกระทั่งบัดนี้

เมื่อท่านจากหัวลำภูใหญ่เดินทางมาถึงบางค้อน ท่านได้หยุดพักแรมพวยเมื่อยแล้ว ก็เดินทางต่อไปจนถึงวัดพัทธสิงห์บรรพตพะโคะ หลังจากที่ท่านจากไปแล้ว สถานที่บางค้อนก็เกิดเป็นสถานที่ศักดิ์สิทธิ์ปรากฏมาจนบัดนี้

ประชาชนขนานนามท่านใหม่ว่า สมเด็จเจ้าพะโคะ

พระราชมนีสามีรามคุณูปมาจารย์หรือพระภิกษุปุ กลับถึงวัดพัทธสิงห์บรรพตพะโคะครั้งนี้ ประชาชนชื่นชมยินดีแซ่ซ้องสาธุการต้อนรับท่านเป็นการใหญ่ ประชาชนได้พร้อมกันขนานนามท่านขึ้นใหม่ว่า “สมเด็จเจ้าพะโคะ” ตั้งแต่นั้นมา ต่อมาวัดพัทธสิงห์บรรพตพะโคะ อันเป็นชื่อเดิมก็ถูกเรียกย่อๆ เสียใหม่ว่า “วัดพะโคะ” จนบัดนี้

ตามตำนานกล่าวไว้ว่า วัดพัทธสิงห์บรรพตพะโคะนี้มีพระอรหันต์ ๓ องค์เป็นผู้สร้างขึ้นคือ

๑. พระนามโรมูย์
๒. พระมหานอมทัสสี
๓. พระธรรมกาวา

ต่อมา พระมหานอมทัสสีได้เดินทางไปประเทศอินเดีย อัญเชิญพระบรมสารีริกธาตุพระบรมศาสดากลับมา พระยาธรรมรังค์ลเจ้าเมืองจะทิ้งพระในสมัยนั้น มีความเลื่อมใสศรัทธา จัดการก่อสร้างพระเจดีย์องค์ใหญ่สูงถึง ๒๐ วา ขึ้นถวาย แล้วทำพิธีสมโภชบรรจุพระบรมสารีริกธาตุไว้ภายในเจดีย์องค์นั้น และคงมีปรากฏอยู่จนบัดนี้

บูรณะวัดพัทธสิงห์บรรพตพะโคะ

ขณะที่สมเด็จพระเจ้าพะโคะ หรือพระราชาขมุนี้ สามีรามคุณูปมาจารย์ ได้หยุดพักผ่อนนานพอสมควร ท่านได้ตรวจดู เห็นปูชนียสถาน และกุฏิวิหารเก่าแก่ได้ชำรุดทรุดโทรมลงไปมาก ควรจะบูรณะซ่อมแซมเสียใหม่ ท่านจึงได้เดินทางเข้าไปยังกรุงศรีอยุธยา เข้าเฝ้าสมเด็จพระมหาธรรมราชาอีกวาระหนึ่ง (ในตำนานมิได้กล่าวไว้ว่าท่านไปทางบกหรือไปทางน้ำ)

เมื่อได้สนทนาถามสุขทุกข์กันแล้ว ท่านก็ทูลถวายพระพรพระองค์ ตามความปรารถนาที่จะบูรณะและปฏิสังขรณ์วัด ครั้นได้ทรงทราบจุดประสงค์ ก็ทรงศรัทธาเลื่อมใสร่วมอนุโมทนาด้วย จึงตรัสสั่งให้พระเอกาทศรถ พระเจ้าลูกยาเธอ จัดการเบิกเงินในท้องพระคลังมอบถวาย และจัดหาศิลาแลงบรรทุกเรือสำเภา ๗ ลำ พร้อมด้วยนายช่างหลวงหลายนาย มอบหมายให้ท่านนำกลับไปดำเนินงานตามความปรารถนา ปรากฏว่าท่านได้ทำการบูรณะซ่อมแซม และปลูกสร้างวัดพัทธสิงห์บรรพตพะโคะอยู่หลายปีจึงสำเร็จบริบูรณ์

การที่สมเด็จพระเจ้าพะโคะเข้าไปเฝ้าสมเด็จพระมหาธรรมราชายังกรุงศรีอยุธยาครั้งนี้ ปรากฏว่าพระองค์ทรงเลื่อมใสเคารพต่อท่านเป็นอย่างนัก ได้ทรงพระกรุณาโปรดพระราชทานที่ดินนาถวายแก่ท่าน เป็นกัลปนาขึ้นแก่วัดพัทธสิงห์บรรพตพะโคะ จำนวน ๙๐ ไร่ พร้อมด้วยประชากรราษฎรที่อาศัยอยู่ในเขตที่ดินนั้น มีอาณาเขตติดต่อ โดยถือเอาวัดพัทธสิงห์บรรพตพะโคะเป็นศูนย์กลาง ดังนี้

๑. ทางทิศเหนือ ตั้งแต่แหลมตะลุมพุกเข้ามา
๒. ทางทิศใต้ ตั้งแต่แหลมสนเข้ามา
๓. ทางทิศตะวันออก จรดทะเลจีนเข้ามา
๔. ทางทิศตะวันตก จรดทะเลสาบเข้ามา

พวกโจรสลัดจีนจับสมเด็จพระเจ้าพะโคะลงเรือไป

ขณะที่สมเด็จพระเจ้าพะโคะ กลับจากกรุงศรีอยุธยาได้ประจำพระราชอาอยู่ ณ วัดพะโคะ ครั้งนี้คาดคะเนว่าท่านมีอายุกาลถึง ๘๐ ปีเศษ อยู่มาวันหนึ่ง ท่านถือไม้เท้าศักดิ์สิทธิ์ประจำตัว ไม้เท้านี้มีลักษณะคดไปมาเป็น ๓ คด ชาวบ้านเรียกว่า ไม้เท้า ๓ คด ท่านออกจากวัดมุ่งหน้าเดินไปยังชายฝั่งทะเลจีน และขณะที่ท่านเดินเล่นรับอากาศทะเลอยู่นั้น ได้มีเรือโจรสลัดจีนแล่นเลียบชายฝั่งมา พวกโจรสลัดจีนเห็นสมเด็จพระเจ้าพะโคะ เดินอยู่ คิดว่าเป็นคนประหลาด เพราะท่านครองสมณเพศ พวกโจรจึงแฉะเรือเข้าขึ้นฝั่ง นำเอาท่านลงเรือไป

เมื่อเรือโจรจีนออกจากฝั่งไม่นาน เหตุมหัศจรรย์ก็ปรากฏขึ้น คือเรือลำนั้นจะแล่นต่อไปไม่ได้ ต้องหยุดนิ่งอยู่กับที่ พวกโจรจีนได้พยายามแก้ไขจนหมดความสามารถ เรือก็ยังไม่เคลื่อน จึงได้จอดเรือนิ่งอยู่ ณ ที่นั้นเป็นเวลาหลายวันหลายคืน ในที่สุดน้ำจืดที่ลำเลียงมาบริโภคในเรือก็ได้หมดสิ้น จึงขาดน้ำจืดดื่มและหุงต้มอาหาร พวกโจรเดือดร้อนกระวนกระวายด้วยการกระหายน้ำเป็นอย่างยิ่ง

สมเด็จพระเจ้าพะโคะสังเกตเหตุการณ์ความเดือดร้อนของพวกเรือถึงขั้นที่สุดแล้ว ท่านจึงเหยียบกราบเรือให้ตะแคงต่ำลงแล้วยื่นเท้าเหยียบลงบนผิวน้ำทะเล ทั้งนี้ ย่อมไม่พ้นความสังเกตของพวกโจรจีน เมื่อท่านยกเท้าขึ้นจากพื้นน้ำทะเลแล้ว ก็สั่งให้พวกโจรจีนตักน้ำตรงนั้นมาดื่มชิมดู

พวกจีนแม้จะไม่เชื่อ ก็จำเป็นต้องลอง เพราะไม่มีทางใดจะช่วยตัวเองได้แล้ว ก็ปรากฏว่าน้ำทะเลเค็มจัดที่ตรงนั้น แปรสภาพเป็น

น้ำจืด เป็นที่อัศจรรย์ยิ่งนัก พวกโจรสลัดจีน
ได้เห็นประจักษ์ในคุณอภินิหารของท่านเช่น
นั้น ก็พากันหวาดเกรงภัยที่จะเกิดแก่พวกเขา
ต่อไป จึงได้พากันกราบไหว้ขอขมาโทษ แล้ว
นำท่านล่องเรือส่งกลับขึ้นฝั่งต่อไป

ต้นยางสองต้นคดงอเหมือนไม้เท้า

เมื่อสมเด็จพระเจ้าพะโคะขึ้นจากเรือเดินกลับ
วัด ถึงที่แห่งหนึ่ง ท่านหยุดพักเหนื่อย ได้เอา
ไม้เท้า ๓ คด พิงไว้กับต้นยางสองต้นอันยืนต้น
คู่เคียงกัน ต่อมาต้นยางสองต้นนั้นสูงใหญ่ขึ้น
ลำต้นและกิ่งก้านสาขา เปลี่ยนสภาพจากเดิม
กลับคดๆ งอๆ แบบเดียวกับรูปไม้เท้าทั้ง
สองต้น ประชาชนในถิ่นนั้น เรียกว่า ต้นยาง
ไม้เท้า ยังมีปรากฏอยู่ถึงเวลานี้

สมเด็จพระเจ้าพะโคะ หรือพระราชาชนนีสามี-
รามคุณูปมาจารย์ ครองสมณเพศประจำพรรษา
อยู่วัดพะโคะ เป็นที่พึ่งของประชาราษฎร์มี
ความร่มเย็น เป็นสุข ได้ช่วยการเจ็บไข้ได้ทุก
บำรุงสุข เทศนาสั่งสอนธรรมของพระพุทธองค์
ประดุจร่มโพธิ์ร่มไทร ของปวงพุทธศาสนิกชน
ตลอดมา (โปรดอ่านต่อฉบับหน้า)

วัดพะโคะ อ.สทิงพระ จ.สงขลา

หลวงปู่ทวด บนแผ่นดินอิสลามมลายู

ตอนที่แล้วได้กล่าวถึงเรื่องการทำลาย
สมิมาตี ว่า ในช่วงปลายปีที่ผ่านมาได้ปรากฏ
ข่าวการรื้อทำลายสมิมาตี (Sami Mati)
สถานที่ละสังขารของหลวงปู่ทวด ทำให้สาธุชน
ที่เคารพนับถือในหลวงปู่ได้กล่าวถึงเรื่องนี้ใน
ช่วงระยะเวลาหนึ่ง ผู้เขียนประสงค์จะให้ผู้อ่าน
โดยเฉพาะผู้ที่เคารพนับถือในหลวงปู่ได้
ทราบรายละเอียดเรื่องสมิมาตี จึงได้เล่าลำดับ
เส้นทางนำศพหลวงปู่จากเมืองไทรบุรี ประเทศ
มาเลเซีย กลับไปสู่วัดช้างให้ จังหวัดปัตตานี
โดยเริ่มจาก

จุดแรก หลวงปู่ทวดละสังขาร เป็น
สถูปปริน้ำสุโขงเกอร์นาริงค์ ตำบลกัวลา-
เกอร์นาลิงค์ อำเภอกริก รัฐเปรัก

จุดพักศพที่ ๒ ต้นไทรในป่าบ้านกัวลัว
ตำบลกัวลัว อำเภอปังกาลัน ฮูลู รัฐเปรัก

จุดพักศพที่ ๓ เนินดินหลังวัดเทพ-
สุวรรณาราม ตำบลปาดังเปลียง อำเภอบันดิง
รัฐเคดาห์ และ

จุดพักศพที่ ๔ สถูปเจดีย์ วัดโพธิเจติ-
ยาราม ตำบลกำปุงจิงนา อำเภอบันดิง รัฐ
เคดาห์ ทั้ง ๔ จุดล้วนอยู่ในประเทศมาเลเซีย

จุดพักศพที่ ๕ หลักไม้แก่นรูปดอกบัว
ตูม บ้านปลักคล้า (บ้านปลักคล้าหลักที่ ๕/๑)

สถานที่/ตำบล บ้านนาคา [Naka]

อำเภอ ปาดังเตร็บ
[Padang Terap]
จังหวัด/รัฐ เคดาห์ [Kedah]

เป็นหลักไม้แก่นรูปดอกบัวตูมมีศาลาครอบ มีองค์หลวงปู่ทวดประดิษฐานอยู่หน้าสถูป ตั้งอยู่ที่บ้านปลักคล้า ซึ่งอดีตก็เป็นที่ตั้งชุมชนคนไทย ปัจจุบันย้ายไปตั้งชุมชนที่บ้านนาคา เป็นสถานที่พักผ่อนต่อบ้านทุ่งควาย

หลักไม้แก่น ที่บ้านปลักคล้า มีอายุกว่า ๓๐๐ ปี เป็นที่หมายจุดพักผ่อน และถ่ายน้ำเหลืองระหว่างเคลื่อนย้ายศพกลับบ้าน (ปัตตานี) เดิมเป็นป่าทึบ คุณวิบูลฯ เป็นคนใช้มีดพร้าถางป่าจนเข้าถึงหลักไม้แก่น

จุดพักผ่อนที่ ๖ หลักไม้แก่นรูปดอกบัวตูม บ้านปลักคล้า (บ้านปลักคล้าหลักที่ ๕/๖)

สถานที่/ตำบล บ้านนาคา [Naka]
อำเภอ ปาดังเตร็บ
[Padang Terap]
จังหวัด/รัฐ เคดาห์ [Kedah]

เป็นหลักไม้แก่น เช่นเดียวกับหลักที่ ๕ อยู่ห่างจากปลักคล้ามาทางทิศตะวันออก ๖๐๐ เมตร เป็นสถานที่พักผ่อน ต่อบ้านปลักคล้า ให้ข้อสังเกตว่า ทำไมจึงใกล้กันมาก สันนิษฐานว่า ได้มีการจัดขบวนใหม่ที่นี่

ในภาพ คุณวิบูล เกียรติโมฬี นำชาวคณะผู้ศรัทธาไปสักการะสถานที่พักผ่อนหลวงปู่ทวด

จุดพักผ่อนที่ ๗ หลักไม้แก่นรูปดอกบัวตูม บ้านบางฉม๊ก (ไม่มีภาพ)

สถานที่/ตำบล บ้านเปอร์ดู [Perdu]
อำเภอ ปาดังเตร็บ
[Padang Terap]
จังหวัด/รัฐ เคดาห์ [Kedah]

เป็นหลักไม้แก่นรูปดอกบัวตูมมีศาลาสังกะสีครอบอยู่ อยู่ใกล้กับวัดพิกุลธาราราม บ้านเปอร์ดู เป็นที่ตั้งชุมชนไทยเก่าเช่นกัน เป็นสถานที่พักผ่อนต่อบ้านปลักคล้า

จุดพักผ่อนที่ ๘ หลักไม้แก่นวัดดินแดง (ไม่มีภาพ)

สถานที่/ตำบล ทานาเมระ
[Tanah Merah]
อำเภอ ปาดังเตร็บ
[Padang Terap]
จังหวัด/รัฐ เคดาห์ [Kedah]

เป็นหลักไม้แก่นในศาลาในวัดดินแดง เป็นที่พักผ่อนต่อบ้านบางฉม๊ก (ไม่มีภาพ)

จุดพักผ่อนที่ ๙ หลักหินวัดไทยประดิษฐานาราม

สถานที่/ตำบล ปาดังสะไหน
[Padang Senai]
อำเภอ ปาดังเตร็บ
[Padang Terap]
จังหวัด/รัฐ เคดาห์ [Kedah]

เป็นหลักหิน แทนหลักไม้แก่นที่ชำรุดสูญหาย พ่อท่านพร้อมวัดพิกุลเป็นผู้นำมาตั้งแทน** วัดนี้มีต้น “ไทรโอบโหนด” อยู่ จึงเรียกว่า วัดไทรบนตอ หรือวัดปาดังสะไหน

อยู่ห่างจากชายแดนไทย บ้านประกอบ ๕-๖ กิโลเมตร เป็นที่ตั้งศพต่อบ้านดินแดง (ไม่มีภาพ)

จุดพักศพที่ ๑๐ หลักไม้แก่นยอดดอกบัว ต่อมข้างต้นทุเรียนที่บ้านถ้ำตลอด

สถานที่/ตำบล เขาแดง
อำเภอ สะบ้าย้อย
จังหวัด สงขลา

เป็นเสาไม้แก่น ที่ทีมงานสำรวจร่วมกับลุงชม รัตนะ ราษฎรอาวุโสบ้านถ้ำตลอด ปักไว้เป็นเครื่องหมายแห่งความศักดิ์สิทธิ์ เป็นที่พักศพต่อบ้านป่าดงสะโหน

เป็นเสาหลักไม้แก่นยอดดอกบัวต่อมข้างต้นทุเรียนที่บ้านถ้ำตลอด ตำบลเขาแดง อำเภอสะบ้าย้อย จังหวัดสงขลา

ในภาพ ขบวนผู้ศรัทธาเข้าสักการะ หลวงปู่ทวด ณ จุดพักศพที่ ๑๐

จุดพักศพที่ ๑๑ สลุปปูนปั้นที่วัดบันลือ-คชาवास (ไม่มีภาพ)

สถานที่/ตำบล ช่างให้ตก
อำเภอ โคกโพธิ์
จังหวัด ปัตตานี

เป็นสลุปปูนปั้นแทนหลักไม้แก่นซึ่งได้ชำรุดสูญหายไป บัดนี้ได้สร้างเป็นมณฑปครอบไว้ เป็นสถานที่พักศพต่อบ้านถ้ำตลอด

สถานที่พักศพตำแหน่งนี้ เป็นสถานที่พักศพเป็นเวลาหลายวัน เพื่อรอความพร้อมจากการเตรียมพิธีรับศพ และเตรียมสถานที่ฌาปนกิจศพจากทางวัดข้างให้

จุดพักศพที่ ๑๒ และเป็นสถานที่ฌาปนกิจศพหลวงปู่ทวดที่วัดข้างให้

สถานที่/ตำบล ควนโนรี
อำเภอ โคกโพธิ์
จังหวัด ปัตตานี

เป็นสลุปตั้งอยู่ริมทางรถไฟหน้าวัดข้างให้หรือวัดราษฎร์บูรณะ เป็นสถานที่ฌาปนกิจและบรรจุอัฐิของหลวงปู่ทวด

หมายเหตุ* รัฐเปรัก

ถ้าหากเรียกตามสำเนียงมลายู จะเรียกเป-ระ แต่ที่เรียกเปรักเพราะเรียกตามภาษาเขียนภาษาอังกฤษ คือ Perak ... (ผู้เขียน ภูวดล แดนไทย)

จุดที่ ๙ ** “ไทรโอบโหนด” หมายถึงต้นไทรที่งอกโอบล้อมต้นโตนด เกิดจากกาฝากที่นกคายเมล็ดไทรไว้ที่ต้นโตนด เกิดเป็นต้นไทรงอกโอบล้อมต้นโตนด ... (ผู้เขียน)

“หลังวัดถ้ำตลอด” มีถ้ำซึ่งเป็นสถานที่วิปัสสนา และบดยาของหลวงปู่ทวด ยังมีครกปรากฏให้เห็นอยู่ทุกวันนี้ เรียกว่า “ถ้ำคอก” ... (ผู้เขียน)

(โปรดอ่านต่อฉบับหน้า)

กวีเมฆา

สัปดาห์หนังสือ

อ่านอะไรดี

ทำไมฉัน จึงชอบ อ่านหนังสือ
คงมีไหม ใครบ้าง คิดอย่างเรา
แต่ความคิด ที่เป็นเพียง แค่ความคิด
อาจเป็นเพื่อน ยามใจ อ่อนโรยรา
คอยอ่านใจ ตนนี บ้างดีไหม
ทุกๆ สิ่ง จริงในใจ ให้ใหม่ตาม

หรือมันคือ สื่อบอก ว่าฉันเหงา
ที่ได้เล่า ถ่ายทอด บอกลงมา
ออกจากจิต เป็นหนังสือ สื่อภาษา
เพียงสุสาน ของสัญญา อย่าหลงตาม
ไม่ต้องไป คอยใคร ส่งสัยตาม
แม้ในยาม เหนงาใจ อ่านใจเฮย ๆ

ปปัญจา

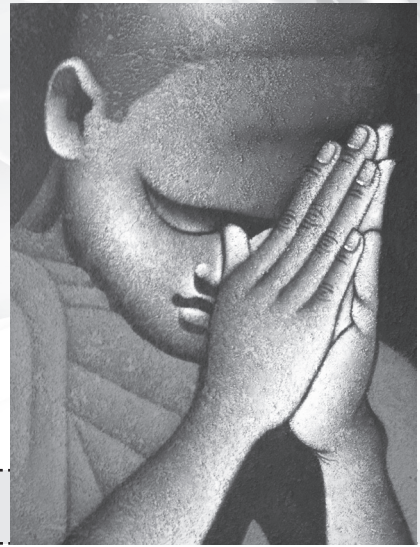
บทพิเศษ :

สุขใจ

เมื่อใกล้สมณะ

ของโรหิณี

ธีรปัญญา

ยุคสมัยนี้ที่เทคโนโลยีกว้างไกลและจับไว ใครทำอะไรดีหรือไม่ดีอาจได้รู้เห็นเป็นข่าวกันไปทั่วในชั่วเวลาไม่กี่ชั่วโมง แม้จะมีข้อดีอยู่ แต่หลายครั้งอาจทำให้เราต่วนตัดสินใจใดๆ จากข้อมูลเพียงส่วนเลี้ยว ทำลายชีวิตของคนบางคนลงสิ้นเชิงและทำลายความสงบในใจของตัวเองเองลงไปพร้อมๆ กัน อาจถึงเวลาที่เรากลามตัวเราเองว่า จริงๆ แล้วเราต้องการอะไรจากการมีปฏิสัมพันธ์กับผู้คน มิใช่เพื่อหาทางบรรเทาทุกข์เพื่อความทุกข์ที่แท้จริงดอกหรือ? จะมีใครบ้างไหมในโลกใบใหญ่นี้ที่รู้จักหนทางดับทุกข์ที่เราพอจะเอาเป็นตัวอย่างได้บ้าง พวกเขาจะดำเนินชีวิตแบบไหนหนอ? พวกเขาจะคิดจะทำอะไรจะพูดแบบไหนกันหนอ? บางทีเราอาจจะได้มีโอกาสเข้าไปใกล้ชิด ไปอุปถัมภ์อุปฐากดูแล และได้เรียนรู้จากท่านได้บ้าง ความเชื่อซ้าแต่เชื่อมั่น เลือกรสคนที่เราควรจะเข้าไปใกล้ อาจขจัดความวุ่นวายและทุกข์ใจที่ไม่จำเป็นลงไปได้มาก ฉบับนี้จะขอนำเสนอวิธีคิดของนางโรหิณี* ที่นอกจากจะทำให้ตนเองพ้นทุกข์แล้วยังนำพาบิดาให้เลื่อมใสในบุคคลที่ควรเลื่อมใสและพาท่านไปถึงฝั่งแห่งความพ้นทุกข์ถึงที่สุดแห่งความเป็นพราหมณ์ได้โดยสมบูรณ์ นางได้บำเพ็ญบารมีมาในพระพุทธเจ้าพระองค์ก่อนๆ สร้างสมกุศลอันเป็นอุปนิสัยแห่งพระนิพพานมาในภพนั้นๆ เห็นพระผู้มีพระภาคเจ้าวิปัสสีเสด็จเที่ยวบิณฑบาตในนครพันธุมดีในวันหนึ่ง จึงรับบาตรมาบรรจุขนมแล้วถวาย เกิดปีติโสมนัส นอบน้อมถวายบังคมด้วยเบญจางคประดิษฐ์ ด้วยบุญนั้นนางก็เวียนว่ายอยู่ในเทวดาและมนุษย์ สังสมธรรมเครื่องปรุงแต่งวิโมกข์ตามลำดับ ในพุทธอุปาทกาลนี้ก็บังเกิดในเรือนพราหมณ์ผู้มีสมบัติมาก ในกรุงเวสาลี ได้ชื่อว่าโรหิณี พวกญาติพากันรักนักรหนา เมื่อรู้เตียงสาแล้ว ครั้นพระศาสดาประทับอยู่ ณ กรุงเวสาลี ก็ไปบริหาร พังธรรม บรรลุเป็นพระโสดาบัน แสดงธรรมแก่บิดามารดาทำให้เกิดความเลื่อมใสในพระศาสนา ให้บิดามารดาอนุญาติแล้ว ตัวเองก็บวชเจริญวิปัสสนา ไม่นานนักก็บรรลุพระอรหัตพร้อมด้วยปฏิสัมภทา ๔ ใครครวญว่า ก็เลสทั้งหลายข้าพเจ้าก็เผาเสียแล้ว คำสอนของพระพุทธเจ้า ข้าพเจ้าก็ทำเสร็จแล้ว พิจารณาทบทวนความเป็นมาของตน แล้วกล่าวเป็นอุทานคาถาที่บิดาและตนเองพูดจาโต้ตอบกัน ในเวลาที่ตนยังครองเรือนอยู่ว่า :

* สุตตันตปิฎก เล่ม ๑๘ ขุททกนิกาย เถรีคาถา ข้อ ๔๖๗ หน้า ๔๒๐ ฉบับบาลีสยามรัฐ

โรหิณีเถรีคาถา

“‘สละมณ’ติ โภติ สุปิ
สละมณานะเมวเว กิตเตลลิตี

‘สละมณ’ ติ ปะพุชณะลลิตี
สละมณีนี นูณะ ภาะวิสสะลลิตีฯ (๒๗๑)

วิปุลัง อั้นันญจะ ปานันญจะ
โรหิณี ทาหิ ปุจฉามิ

สละมณานัง ปะเวจจะลลิตี
เกณะ เต สละมณา ปิยาฯ (๒๗๒)

อะกัมมะกามา อะละสะสา
อาสังสุกา สาทุกามา

ปะระทตฺตูปะชีวิโน
เกณะ เต สละมณา ปิยาฯ”ฯ (๒๗๓)

“จิริสสัง ะตะ มัง ตาตะ
เตสัง เต กิตตะยิสสามิ

สละมณานัง ปะริปุจฉะลลิตี
ปัญญาลลิตีปะระกัฆมังฯ (๒๗๔)

กัมมะกามา อะนะละสะสา
ราคัง โทสัง ปะชะหันติ

กัมมะเสฏฐัสสะ การะกา
เตนะ เม สละมณา ปิยาฯ (๒๗๕)

ตีณิ ปาปัสสะ มุลานิ
ลัพพัง ปาปัง ปะเทเนสัง

จุนันติ สุกิการิโน
เตนะ เม สละมณา ปิยาฯ (๒๗๖)

กายะกัมมัง สุกิ เนสัง
มะโนกัมมัง สุกิ เนสัง

วะจีกัมมัญจะ ตาทิสัง
เตนะ เม สละมณา ปิยาฯ (๒๗๗)

วิมะลา สังขะมุตตาวะ
ปุณณา สุกกานะ รัมมานัง

สุทธา สันตะระพาหิธา
เตนะ เม สละมณา ปิยาฯ (๒๗๘)

พะหุสสุตา รัมมะระธา
อัทถัง รัมมัญจะ เทเสนติ

อะริยา รัมมะชีวิโน
เตนะ เม สละมณา ปิยาฯ (๒๗๙)

พะหุสสุตา รัมมะระธา
เอกัคคะจิตตา สะติมันโต

อะริยา รัมมะชีวิโน
เตนะ เม สละมณา ปิยาฯ (๒๘๐)

ทุรังคะมา สะติมันโต
ทุกขัสสันตัง ปะชานันติ

มันตะภาณิ อะนุทระธา
เตนะ เม สละมณา ปิยาฯ (๒๘๑)

ยัสมา คามา ปักกะมันติ
อะนะเปกขาวะ คัจฉันติ

นะ วิโลเกนติ กิณฺณะนัง
เตนะ เม สละมณา ปิยาฯ (๒๘๒)

โรหิตีคาถา

(บิดาถามเราว่า :)

“แม่โรหิตีผู้จำเริญ เจ้าสรรเสริญแต่สมณะ
ทั้งหลับและตื่นนะ เจ้าจะบวชเป็นพระหรือ? (๒๗๑)

ข้าวน้ำอย่างดีเลิศ สุดประเสริฐที่เธอถือ
น้อมถวายไหว้สองมือ สมณะชื่อ ดืออย่างไร? (๒๗๒)

สมณะไม่ทำงาน พวกเกียจคร้าน เทียวขอไป
หวังลิ้มลองของถูกใจ เพราะเหตุใดลูกขึ้นขมา” (๒๗๓)

(เราตอบท่านว่า :)

“พ่อจำ มาถามลูก เข้าใจให้ถูก บุตรพระโคดม
รักษาศีลอยู่เกลียวกลม ฝึกอบรมบ่มพรหมจรรย์ (๒๗๔)

สมณะชอบทำงาน ไม่เกียจคร้าน อยู่ขยัน
ละโลกโกรธโมหันธ์ เป็นงานชั้นอริยชน (๒๗๕)

ตัดมูลราก ของปวงบาป งานสะอาด ละเอียดยล
บาปสิ้นถิ่นกมล ลูกขึ้นขมาสมณะดี (๒๗๖)

กรรมทางกายก็สะอาด พร้อมผุดผาดกรรมวจี
มโนกรรมพิสุทธ์ศรี สมณะนี้มีรักษา (๒๗๗)

ดุจสังข์ที่ขัดแล้ว พิสุทธ์แผ้ววีปัสสนา
ธรรมชาวพราวประภา ทรงคุณค่าทั้งนอกใน (๒๗๘)

พหูสูต ผู้ทรงธรรม อริยะล้ำ กิเลสไกล
ชี้เหตุผลต้นปลาย สติไว ใจเอกา (๒๗๙, ๒๘๐)

อยู่ป่า ห่างผู้คน สติฝน เปี่ยมปัญญา
ไม่ฟุ้งซ่าน พล่านวาทา รู้นต์ตา ที่สุดตน (๒๘๑)

หลีกออกจากบ้านใด ไร้อะไย ไม่กังวล
เป็นที่รักของทุกคน สำรวมตน เมื่อจำนรรจ์ (๒๘๒)

นะ เตสัง โกฎฐุ โอเปนต์
ปะริณัฐิตะเมसानา

นะ กุมภิง นะ ขะโพปิย้ง
เตนะ เม สะมะณา ปิยาฯ (๒๘๓)

นะ เต หิริญญัง คัณ्हันติ
ปัจจุปปันเนนะ ยาเปนต์

นะ สุวัณ्हัง นะ รูปิย้ง
เตนะ เม สะมะณา ปิยาฯ (๒๘๔)

นानากุลา ปัพพชิตา
อัญญะมัญญัง ปิยายันติ

นानาชนะนะปะเทหิ จะ
เตนะ เม สะมะณา ปิยาฯ (๒๘๕)

“อตัถายะ วะตะ โน โภติ
สัทธา พุทธะ จะ รัมเม จ

กุเล ชาตาลี โรหิณี
สังฆะ จะ ตัพพะการวาทา (๒๘๖)

ตุวััง เหตัง ปะชานาสิ
อัมหมัปปิ เอเต สะมะณา

ปุญญักเขตตัง อะนุตตะรัง
ปะฏิคัณ्हันติ ทักขิน्हัง”ฯ (๒๘๗)

“ปะติฏฐิตะ เหตุถะ ยัญญโถ
สะเจ ภายะสิ ทุกขัสสะ

วิปุโล โน ภาะวิสสะติ
สะเจ เต ทุกขะมัมปิย้งฯ (๒๘๘)

อุเปหิ สะระณัง พุทธัง
สะมาทิยาหิ สีลานิ

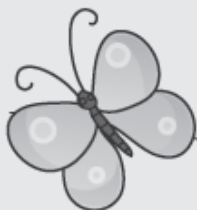
รัมมัง สังฆัญจะ ตาทิน्हัง
ตัง เต อตัถายะ เหหิติ”ฯ (๒๘๙)

“อุเปมิ สะระณัง พุทธัง
สะมาทิยามิ สีลานิ

รัมมัง สังฆัญจะ ตาทิน्हัง
ตัง เม อตัถายะ เหหิติ”ฯ (๒๙๐)

“พุทฺหมะพันธุ ปุเร อาสิง
เตวิชโช สโตตโตโย จัมหิ

โส อิทานิมุหิ พุราหุมะโณ
เวทะคุ จัมหิ นุหาคะโก”ฯ (๒๙๑)

ทรัพย์สินไม่สะสม เลี้ยงชีพมพรหมจรรย์
บิณฑบาตได้ก็ฉัน ด้วยเหตุฉันฉันชื่นชม (๒๘๓)

เงินทองรูปียะ ท่านไม่รับ ไม่เหมาะสม
ปัจจัยสี่มีอุดม พอให้ชุ่มชื้นตัดัณหา (๒๘๔)

บวชมาหลากหลายชาติพันธุ์ เกื้อกูลกันด้วยเมตตา
ทิวทัศน์เสมอน้ำ ปลูกศรัทธาของลูกเอ๋ยฯ” (๒๘๕)

(บิดาได้พิจารณาแล้วกล่าวกะเราว่า :)
“โรหิตผู้เจริญ พ่อผลิตเพลินคำเฉลย
ไตรรัตน์ศรัทธาเอ๋ย เจ้าเปิดเผยแก่พวกเรา (๒๘๖)

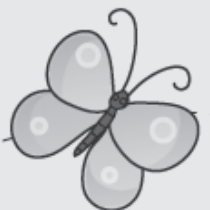
บุญเขตอันยอดเยี่ยม หาใครเทียมสงฆ์องค์เจ้า
นาบุญทุกๆ เช้า ทักซิณาเราคงออกผลฯ” (๒๘๗)

(เรากล่าวตอบบิดาว่า :)
“ยัญบุญที่หวานไว้ ย่อมไปบุญลย์พูนกมล
ถ้าพ่อกลัวทุกข์ตรม กลัวชื่นชมจงใส่ใจฯ” (๒๘๘)

(เราและบิดาเปล่งอุทานว่า :)
“พระพุทธ พระธรรม พระสงฆ์ น้อมธำรงค์รัตนตรัย
พ่อ-ลูกพันผูกใจ สมทานศีลไว้ให้ดังงามฯ” (๒๘๙, ๒๙๐)

(พราหมณ์ผู้บิดาตั้งอยู่ในสภาวะและศีลแล้ว ต่อมาเกิดความสลดใจ บวชเจริญวิปัสสนา
ตั้งอยู่ในพระอรหัต พิจารณาทบทวนความเป็นมาของตน จึงกล่าวอุทานคาถาว่า :)

“เฝ้าพันธุ์พ้อมาแต่พรหม วันนี้สมที่เป็นพราหมณ์
รู้จักวิชาสาม ชำระความชั่วสิ้นเอ๋ยฯ” (๒๙๑)

แนะนำหนังสือ :

'without and within'

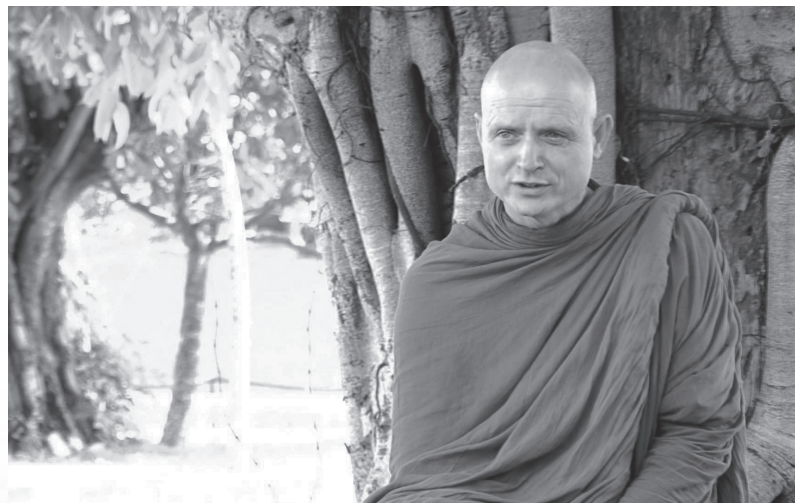
by Ajahn Jayasaro

ธิรปัญญา

ใคร ที่มีเพื่อนเป็นชาวต่างประเทศที่เริ่มสนใจในพระพุทธศาสนา และเริ่มถามคำถามต่างๆ ที่เราไม่รู้จะตอบอย่างไร บ้างไหม? ถ้ามี ขอแนะนำให้หาหนังสือเล่มนี้มาให้เพื่อนของท่านอ่าน รับรองว่าเพื่อนของท่านจะได้เข้าใจอะไรๆ เกี่ยวกับพระพุทธศาสนาในบ้านเราได้อย่างถูกต้องมากขึ้นอย่างแน่นอน หนังสือเล่มนี้พิมพ์ครั้งแรกในปี พ.ศ. ๒๕๕๖ หลังจากนั้นก็ได้มีการจัดพิมพ์ขึ้นอีกหลายครั้ง ท่านพระเดชพระคุณพระพรหมคุณาภรณ์ (ป.อ. ปยุตฺโต) ได้เขียนคำนำอนุโมทนาเกี่ยวกับหนังสือนี้ไว้เป็นภาษาอังกฤษ จึงขอแปลแบบถอดความมาให้ท่านอ่านกันดังนี้ :

“หนังสือนี้เขียนขึ้นเพื่อให้มีไว้ในห้องพักประจำโรงแรม และแหล่งท่องเที่ยวอื่นๆ (เหมือนอย่างที่ในห้องพักตามโรงแรมในประเทศที่เป็นคริสต์จะมีคัมภีร์ไบเบิลไว้ประจำเสมอ เพื่อให้คนที่เข้าพักที่สนใจได้เปิดอ่านศึกษาได้) แม้จะมีความพยายามที่จะเขียนหนังสืออธิบายพระพุทธศาสนาในแนวที่เข้าใจง่ายๆ สำหรับผู้ที่ยังไม่มีพื้นฐานทางพุทธมาก่อนมาหลายเล่ม แต่ส่วนใหญ่ก็ได้เลิกพิมพ์โครงการไปก่อน หนังสือเล่มนี้จึงเป็นคำตอบของสิ่งที่ได้รอคอยกันเป็นเวลานาน พระอาจารย์ชยสาโร ได้เขียนหนังสือเล่มนี้ในรูปแบบ คำถาม-คำตอบ ทำให้น่าสนใจ ไม่นักทางวิชาการจนเกินไป นอกจากนั้นความที่ท่านได้สั่งสมประสบการณ์ในการศึกษาค้นคว้า ปฏิบัติ และสั่งสอนมายาวนาน ทำให้ท่านสามารถเลือกคำถามที่เป็นที่น่าสนใจ และอธิบายเรื่องที่คนทั่วไปอาจจะเข้าใจผิด หรือมองข้ามไป และชี้ชวนให้เห็นจุดบางจุดที่ควรสนใจได้อย่างงดงาม ให้ผู้อ่านได้อิ่มอก อิ่มใจ อิ่มปัญญา ในทุกๆ หน้าที่ได้คัดสรรมาอย่างบรรจงลงตัว นักท่องเที่ยวที่มาเมืองไทย อาจจะได้มาประสบกับกิจกรรม ขนบธรรมเนียม วัฒนธรรม ประเพณี ที่สะท้อนความเชื่อของพุทธแบบไทยๆ มากมาย ที่เขาอาจจะไม่เข้าใจ หนังสือเล่มนี้จะช่วยทำความเข้าใจให้กับเขาได้ไม่มากก็น้อย ไม่เพียงแต่ความสุข ความประทับใจในประสบการณ์เหล่านั้นเท่านั้น ที่เขาจะได้รับไปจากเมืองไทย แต่ยังได้ความรู้ความเข้าใจกลับไปเป็นกำไรชีวิตอีก

ด้วย หรืออาจจะมีบางท่านที่กำลังประสบปัญหาหนักในชีวิต การได้อ่านหนังสือเล่มนี้อาจจะเหมือนได้กัลยาณมิตร ที่คอยช่วยให้อาหารทางใจ และบรรเทาความทุกข์ลงไปได้บ้าง อย่างน้อยกลับไปห้องพักได้หยิบหนังสือเล่มนี้ขึ้นมาอ่านเพื่อผ่อนคลาย อาจจะได้รับความสุข ความสงบ และเกิดแสงสว่างทางปัญญาขึ้นมาได้ อาตมภาพขออนุโมทนา หอจดหมายเหตุพุทธทาส อินทปัญโญ (BIA) ที่มีส่วนสำคัญในการช่วยให้หนังสือเล่มนี้แผ่กระจายออกไปเป็นธรรมทาน เพื่อขยายความรู้ ความเข้าใจ ความถูกต้อง เพื่อความสุขที่เที่ยงแท้ยั่งยืนแก่คนทั้งโลก

พระพรหมคุณาภรณ์ (ป.อ. ปยุตฺโต)

ส่วนความหมายของชื่อหนังสือ **'without and within'** ท่านพระอาจารย์ชยสาโร ผู้แต่งได้เมตตาตอบมาดังนี้ :

"I chose the name 'without and within' because I wanted something intriguing that would make people want to open the book, and to avoid anything too obviously Buddhist. But it does also have a meaning. Firstly, it can refer to Vinaya (without) and Dhamma (within) as the book deals with Buddhism both as a religion and as a set of profound

teachings. There is also a play on words : 'without' can mean both 'outside' and 'lacking'. The way to go beyond the sense of lack (dukkha) is within."

“เหตุผลที่เลือกชื่อ 'without and within' เพราะว่า ไม่ต้องการให้ชื่อเป็นพุทธชัดเจนจนเกินไป แต่ต้องการให้ผู้ที่สนใจที่อาจจะไม่ใช่ชาวพุทธได้หยิบอ่านเพราะสะดุดใจในชื่อหนังสือ แม้ชื่อจะดูเป็นปริศนาแต่ก็มีความหมาย ความหมายนัยแรก คือ วินัย 'without' และ ธรรม 'within' เพราะหนังสือนี้เกี่ยวกับพระพุทธศาสนาหรือพระธรรมวินัย ที่มีทั้งในแง่พระวินัยคำสั่งห้าม-without และพระธรรมคำสอนอันลึกซึ้งที่ครอบคลุมศาสตร์อื่นๆ ไว้ทั้งหมด -within ความหมายนัยที่สอง เป็นการเล่นกับคำ คำว่า 'without' นั้น อาจหมายถึง 'outside' (ข้างนอก) หรืออาจจะหมายถึง 'lacking' (ความรู้สึกขาด) ส่วนปฏิปทาที่จะข้ามพ้นความรู้สึกขาด (คือทุกข์) นั้น แท้ที่จริงแล้วมีอยู่ภายใน 'within' ของพวกเราทุกๆ คน”

หมายเหตุ : หนังสือนี้เป็นภาษาอังกฤษ ยังไม่มีการแปลเป็นภาษาไทย สามารถหาได้ที่สวนโมกข์ กรุงเทพฯ Buddhadasa Indapanno Archives Tel : ๐๒ ๙๓๖ ๒๘๐๐

หรือสามารถ Download หนังสือ ได้ที่ www.bia.or.th และ www.jayasaro.panyaprteep.org

พอคุณแม่จะเริ่มเล่า น้องขวัญก็พลิกตัวมานอนหนุนตักคุณแม่ คอยฟังเรื่องราวอย่างตั้งใจเหมือนเช่นเคย

“เรื่องก็มีว่า ธัมมิกอุบาสก เอ้อ... อุบาสกคือผู้ชายนี้แหละลูก ที่เขานับถือพระรัตนตรัย ท่านเป็นชาวเมืองสาวัตถี ชอบทำบุญถวายทานแต่ภิกษุสงฆ์ ทั้งครอบครัวของท่านก็เป็นผู้มีศีลมีธรรม ชอบทำบุญให้ทาน ต่อมาพอท่านอายุมากขึ้น โรคภัยไข้เจ็บเบียดเบียนท่านอยากฟังธรรม จึงส่งคนไปกราบทูลพระพุทธเจ้า ขอนิมนต์หมู่ภิกษุมายังบ้านท่านเมื่อภิกษุเหล่านั้นมาถึงแล้ว ท่านก็ขอให้พระแสดงธรรมให้ฟัง”

 “ดีจังเลยนะคะคุณแม่ ได้ไปนิมนต์กับพระพุทธเจ้าเองเลย ท่านมีบุญจริงๆ ค่ะ”

 “จะลูก ในขณะที่พระสงฆ์เริ่มแสดงธรรม ในขณะที่นั้นก็มียักษ์เขียวลูก สวยมากเลย ลอยลงมาจากสวรรค์ ๖ ชั้น มีเทวดาอยู่บนรถ ต่างก็ร้องเชิญให้ท่านตั้งร่างกายที่เฒ่าชราขึ้น ซึ่งเทวดาท่านเปรียบเสมือนหม้อดินมันแตกง่ายนะลูกหม้อดินนะ แล้วให้ไปถือเอากายทิพย์ซึ่งท่านเปรียบเสมือนหม้อทองคำ มันแข็งแรงทนทานกว่าใช้ไหมลูก (น้องขวัญพยักหน้าตาม) และขอเชิญท่านขึ้นสู่รถวิเศษเพื่อไปสู่สวรรค์อันเป็นชั้นของตน ตอนนั้น.. ท่านอุบาสกท่านเห็นพวกเทวดาและรถวิเศษแล้วละ แต่ท่านไม่อยากให้พวกเทวดามาร้องเรียกเป็นการขัดจังหวะที่ท่านจะฟังธรรม ท่านจึงพูดขึ้นว่า “ขอท่านจงรอก่อน ขอท่านจงรอก่อนเถิด”

 “คุณแม่ขา เดี่ยวค่ะ...กายทิพย์ เป็นยังไงนะคะ”

 “กายทิพย์คือกายที่เรามองไม่เห็น เช่นกายของพวกเทวดา พวกพรหม นะลูก คุณแม่เล่าต่อนะคะ หมู่ภิกษุได้ยินดังนั้นก็เข้าใจว่าอุบาสกพูดกับพวกท่าน จึงหยุดแสดงธรรม ส่วนพวกลูกๆ ของอุบาสกก็ร้องไห้เสียใจว่าปรกติแล้วคุณพ่อชอบฟังธรรมมาก แต่ครั้งนี้ทั้งๆ ที่คุณพ่อให้นิมนต์พระมาเองแต่กลับห้ามพระแสดงธรรมเสียเอง พวกเขาจึงคิดว่าคุณพ่อคงจะกลัวตาย”

 “หมายความว่าพวกพระสงฆ์และลูกๆ ของท่านไม่เห็นเทวดาและรถวิเศษ ท่านเห็นเพียงคนเดียวใช้ไหมคะคุณแม่ ทุกคนจึงเข้าใจผิดคิดว่าท่านไม่อยากฟังเทศน์ และคิดว่าท่านร้องห้ามไม่ให้พระเทศน์ต่อล่ะคะ”

 “ใช่แล้วค่ะ ลูกฉลาดมากเลย ตอนนั้นนะลูก พระก็พากันกลับวัดหมดเลย ท่านอุบาสกจึงถามลูกๆ ว่า ร้องให้กันทำไมกัน ลูกๆ ก็บอกว่า ทำไมคุณพ่อจึงห้ามพระเทศน์เสียล่ะ คุณพ่อกลัวตายใช้ไหมล่ะ ...อุบาสกกิ่ง ท่านถามลูกๆ ว่าท่านพูดอย่างไรหรือ ลูกๆ จึงเข้าใจเช่นนั้น”

ลูกๆ ตอบว่า “พ่อพูดบอกว่า “ท่านทั้งหลายจงรอก่อน, ท่านทั้งหลายจงรอก่อนเถิด”

อุบาสกก็ถึงบางอ้อ... ท่านจึงอธิบายลูกๆ ว่า ท่านพูดกับพวกเทวดาที่จัดรถวิเศษมารับท่าน ต่างก็มาร้องชวนท่านไปอยู่สวรรค์ชั้นของตนของตน ลูกๆ บอกว่าพวกเขาไม่เห็นรถเลย ท่านอุบาสกก็ยืนยันว่า ท่านเห็นจริงๆ นะ และบอกให้ลูกช่วยหาพวงดอกไม้มา จากนั้นท่านก็ถามลูกๆ ว่ารู้ไหมว่าสวรรค์ชั้นไหนน่าอยู่ที่สุด”

น้องขวัญตาแป๋ว...รอฟังคุณแม่เฉลยเพื่อเก็บข้อมูลดีๆ ไว้ในใจ

“ลูกๆ ตอบว่าชั้นดุสิตแหละดีที่สุด เพราะเป็นที่อยู่ของพระโพธิสัตว์ พระพุทธมารดา พุทธบิดา และนักปราชญ์ราชบัณฑิตทั้งหลาย ธรรมิกอุบาสกท่านจึงให้ลูกๆ เสี่ยงอธิษฐานให้พวงดอกไม้..คือพวงมาลัยน่ะลูก จงไปคล้องรถที่มาจากชั้นดุสิต แล้วให้เหวี่ยงพวงดอกไม้ออกไป”

“วิวา...เยี่ยมไปเลยคะคุณแม่ ชั้นดุสิตเหวี่ยงแล้วยังงัดต่อคะ แล้วท่านได้ไปชั้นดุสิตไหมคะ” น้องขวัญกอดแขนคุณแม่แน่น เหมือนทุกครั้งที่จะรบเร้าให้คุณแม่ทำอะไรให้

“พวกลูกๆ ก็เหวี่ยงพวงดอกไม้ไป พวงดอกไม้ที่รถที่รถ ห้อยลงในอากาศ ทุกคนได้เห็นพวงดอกไม้ที่รถแต่ไม่เห็นรถ ธรรมิกอุบาสกบอกลูกๆ ว่า พวงดอกไม้ที่รถที่รถซึ่งมาจากชั้นดุสิตแล้วนะ พ่อจะต้องไปชั้นดุสิตแล้วละ หากพวกเจ้าอยากจะไปเกิดร่วมกับพ่ออีก ก็จงทำบุญทั้งหลายอย่างที่คุณแม่ทำแล้วนะ”

“จากนั้นไม่นาน ธรรมิกอุบาสกก็สิ้นชีวิตลง กายทิพย์ก็ไปปรากฏขึ้นในรถอันมาจากสวรรค์ชั้นดุสิต

เมื่อภิกษุทั้งหลายกลับมาถึงวัดเชตวันนาราม พระพุทธเจ้าก็ตรัสถามเรื่องราว ภิกษุก็ทูลเล่าเรื่องทั้งปวงตามที่พวกท่านเข้าใจผิดว่าอุบาสกไม่ยอมฟังธรรม พระพุทธเจ้าจึงตรัสเล่าอธิบายความเป็นจริงว่า อุบาสกไม่ได้พูดกับพระสงฆ์เหล่านั้นสักหน่อย เข้าใจผิดกันไปเองทั้งนั้นเลย”

“พระพุทธเจ้ามีปัญญามากนะคะคุณแม่ พระองค์ทรงทราบทุกอย่างเลย”

“ใช่สิลูก ทรงเป็นพระสัมพันธัญญ์ แปลว่า ผู้รู้แจ้งในโลกทั้งสามเลยนะ ไม่มีใครเทียบเลย” คุณแม่พูดพลางยกมือไหว้ท่วมหัว “ภิกษุทั้ง

หลายพอราบความจริงก็ชื่นชมว่า อุบาสกมีความสุขในท่ามกลางญาติในโลกนี้แล้ว จากโลกนี้ไปแล้ว ยังไปเกิดในฐานะอันควรเป็นที่ชื่นชมอีก”

น้องขวัญนอนยิ้มแก้มปริ พลอยชื่นชมยินดีไปกับเรื่องที่คุณแม่เล่าด้วย

“พระศาสดาก็ตรัสสรุปว่า ผู้ไม่ประมาทไม่ว่าจะเป็นพระสงฆ์หรือชาวบ้านก็ตาม ย่อมมีความสุขในทุกที่ได้ด้วยกรรมดีที่ทำไว้ แล้วยังตรัสอีกว่าผู้ได้ทำบุญไว้ย่อมบันเทิงในโลกทั้งสอง”

“เข้าใจแล้วคะคุณแม่ ชั่วครู่...พຽນนี้คุณแม่ปลุกหนูตี ๕ เลยนะคะ หนูจะไปใส่บาตรกับคุณแม่แน่นอนคะ” น้องขวัญพูดพลางลุกขึ้นนั่งตาแป๋ว ยืนยันความตั้งใจที่จะทำความดีราวกับปฏิญาณตน

(หัวเราะเบาๆ) : “ตื่นหกโมงเช้าก็ทันนะลูก เตียวคุณแม่เตรียมอาหารพร้อมแล้วจะมาปลุกหนูเอง คินนี่อย่าลืมนวดมนต์ก่อนนอนนะลูก” คุณแม่ลูบศีรษะและกอดลูกสาวที่รักไว้ด้วยความชื่นใจ

“ไม่ลืมนอน...หนูจะตั้งใจหยุดกระปุกบุญทุกวันเลยคะ” น้องขวัญกอดและหอมแก้มคุณแม่

ที่มา : จากธรรมเนียม ทางแห่งความดี เล่ม ๑

เรื่องที่ ๑๑ ผู้บันเทิงในโลกทั้งสอง ของ วคิน อินทสระ

